Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 6 (1250) ГОД XXV БЕЛАСТОК, 10 ЛЮТАГА 1980 г. ЦАНА 1 зл.

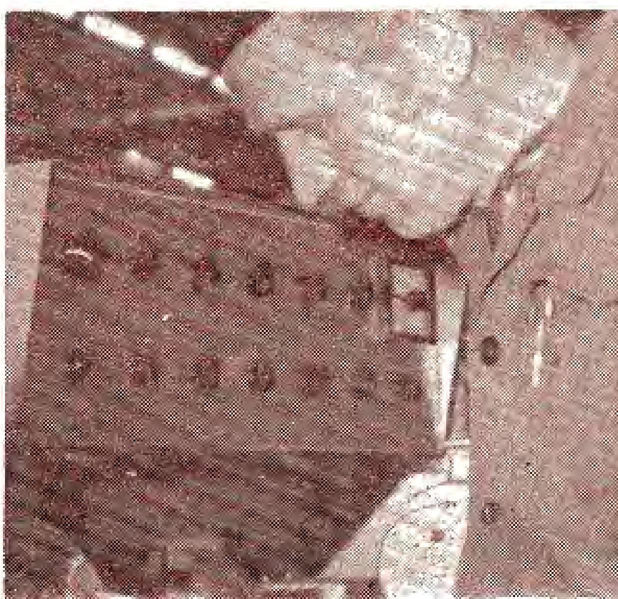
На Беласточчыне за апошнія гады пабудавана 23 тысячы кватэр.

ГЭТА НАША

Калі наведаюць мяне госці, якія доўга не бачылі Беластока і яго наваколля, тады найчасцей чую ад іх:

— Але ж ваш горад змяніўся! — і паказваюць яны, што вось тут былі даўней старэнькія, вясковага тыпу, пераважна драўляныя домікі, а цяпер вунь якія блокі тут паявіліся!

Гэта праўда. Чужым лягчэй прыкмеціць усё новае, бо яны захавалі ў памяці вобраз даўнейшага Беластока, такога, якім ён быў пяць-дзесяць гадоў таму назад. А тады не было яшчэ такіх вось пасёлкаў, як той, што пры вуліцы **Сянкевіча, Варшаўскай** або на Беласточку. Мне, для прыкладу, часта даводзілася хадзіць па вуліцы **Сітарскай.** Яна не так далёка ад цэнтра горада, зараз жа за чыгункай. Брукаваная, старамодная, нават без тратуара, затое летам пахла яблыкамі і кветкамі ў агародчыках — такая тыповая вуліца для тых раёнаў горада, якія цесным кальцом акружаюць цэнтр Беластока. Не быў я на Сітарскай усяго ледзь 3-4 месяцы і, аказваецца, ужо больш не змагу яе ўбачыць, бо даўнейшай Сітарскай няма. Ад драўляных домікаў асталіся толькі некаторыя фундаменты, якіх яшчэ не паспеў змалоць бульдозер. На Сітарскай вырастуць на весну новыя жылыя гмахі.

„Понар-Бяль“, або, інакш кажучы, беластоцкія „Ухвыты“, прадукуюць экспартны тавар самай высокай якасці.

Андрэй Кіцман, дырэктар Беластоцкага будаўнічага аб'яднання, выступаючы на Ваяводскай партыйнай спрываздачна-выбарнай канферэнцыі ў Беластоку, заявіў, што толькі на працягу двух мінулых гадоў будаўнікі перадалі насельніцтву Беластока 8 тысяч кватэр — на 900 больш, чым прадбачваў план. Ведаю, што і гэтага яшчэ замала, бо чарга да свайго ўласнага **„М“** расцягваецца на многія гады. Адзіны выхад — будаваць **фабрыкі дамоў.**

(Працяг на стар. 4)

На Беласточчыне пабудавана 190 аб'ектаў сельскагаспадарчага характару. Вось адзін з іх — ферма адкорму свіней у Чарэўках.

Гэты рух датычыць найбольшых каштоўнасцей нашага грамадства, мае найшырэйшы абсяг і разлічаны на ўдзел у ім даслоўна кожнага з нас.

Цэнтральная рада Прафесіянальных саюзаў, якая аб'ядноўвае 12-мільённую армію людзей працы Народнай Польшчы, разам з Галоўным праўленнем Саюза сацыялістычнай польскай моладзі і Міністэрствам культуры і мастацтва аб'явіла агульнапольскі **II агляд культурнай актыўнасці працоўных „Чалавек-Праца-Творчасць“,** які будзе працягвацца ў 1980-81 гадах. Засноўваецца ён на ўказаннях Дырэктываў Цэнтральнага Камітэта на VIII З'езд ПАРП і накіроўваецца на ўмацаванне творчай ролі рабочага класа ў культуры і выхаваўчай функцыі ўсіх прадпрыемстваў

ЧАЛАВЕК-ПРАЦА-ТВОРЧАСЦЬ

у пабудове ў нашай краіне развітага сацыялістычнага грамадства.

Перад II аглядам стаяць шляхетныя мэты. Ён будзе спрыяць фармаванню асабовасці чалавека працы, узбагачаць сацыялістычную мэтанакіраванасць яго дзеяння, умацоўваць сацыялістычны характар учынкаў і паводзін людзей і іх перакананне, што толькі сумленнай і саліднай працай можна здзейсніць свае імкненні і жаданні, заахвочваць да актыўнага ўдзелу ў культурнай і грамадскай дзейнасці. Нацэлены ён на тое, каб умацаваць сям'ю як падставу нашага грамадства, каб паглыбляць сярод моладзі творчыя і заангажаваныя адносіны да працы і жыцця. Заданне яго — абуджаць у кожным чалавеку пачуццё абавязку ў адносінах да роднага краю, горада, мясцовасці, месца працы і адказнасці за іх дабро.

Беластоцкі ваяводскі камітэт II агляду „Чалавек-Праца-Творчасць“ на сваім пасяджэнні 21 студзеня г.г. прыняў праграму гэтага масавага дзеяння. Як і трэба спадзявацца, яна вельмі багатая і разнастайная, прадбачвае мноства карысных для кожнага з нас пачынаў, мерапрыемстваў, акцый, конкурсаў, паказаў, аглядаў, выставак і г.д. Назваць іх усе проста немагчыма, неабходна абмежавацца да некалькіх прыкладаў.

Асноўную ўвагу праграма адводзіць паляпшэнню ідэйна-выхаваўчай і культурна-асветнай дзейнасці малых і сярэдняй велічыні прамысловых прадпрыемстваў, а таксама ўмацаванню ролі і аўтарытэту майстра сярод працаўнікоў на ўсіх заводах і фабрыках. У сувязі з падрыхтоўкай да адзначэння 100-й гадавіны ўзнікнення польскага рабочага руху ў лістападзе г.г. будзе праведзена спецыяльная навукова-папулярная сесія „Рабочы клас Беласточчыны“, на якой будуць разгледжаны рэвалюцыйныя і інтэрнацыянальныя традыцыі беластоцкага рабочага руху. З мэтай умацавання саюза рабочых і сялян конкурс актыўнасці вясковых асяроддзяў будзе пашырацца, а „Дэкада культуры вёскі“ ў Беластоку будзе праводзіцца на вышэйшым узроўні і з большым размахам, беластоцкія прадпрыемствы наладзяць сталае супрацоўніцтва з усімі 49 гмінамі нашага ваяводства. Будуць пашырацца і ўмацоўвацца сувязі дружбы з СССР, асабліва з прыгранічнымі рэгіёнамі Беларускай і Літоўскай Савецкіх Рэспублік, а для паглыблення сярод рабочай моладзі ідэй польска-савецкай дружбы будзе праводзіцца конкурс „Веды ўмацоўваюць дружбу“. Словам, на Беласточчыне ў правядзенні кожнага культурна-асветнага мерапрыемства ці ўрачыстасці самы актыўны ўдзел будуць прымаць розныя арганізацыі прафесіянальных саюзаў і галоўным чынам — Ваяводская рада прафсаюзаў. Гэта таксама датычыць і культурна-асветнай працы Беларускага грамадска-культурнага таварыства

Наша арганізацыя дзейнічае сярод людзей працы, школьнай і студэнцкай моладзі і ўсяцэла накіравана на абуджэнне якраз грамадскай і культурнай актыўнасці гэтых асяроддзяў, на стварэнне ўсім магчымасці паказаць свае здольнасці. Наш разнастайны і багаты аматарскі спявачы, тэатральны, музычны рух, а таксама са значнымі ўжо дасягненнямі літаратурнае аб'яднанне „Белавежа“ якраз і знаходзяцца ў той

(Працяг на стар. 2)

(Працяг са стар. 1)

ЧАЛАВЕК — ПРАЦА — ТВОРЧАСЦЬ

вялікай плыні актыўнага ўдзелу працоўных у культурным жыцці краіны і стварэнні мастацкіх каштоўнасцей. Таму ў розных мерапрыемствах II агляду „Чалавек-Праца-Творчасць" самы актыўны ўдзел прымуць члены БГКТ. Да гэтага заахвочвае ўсіх нас яго шляхетная ідэя: „умацавання сацыялістычных маральных каштоўнасцей, актыўнага ўдзелу рабочага класа ў стварэнні і развіцці сацыялістычнай культуры, умацавання маральна-палітычнага адзінства грамадства, паглыблення патрыятызму і пралетарскага інтэрнацыяналізму, нашай сардэчнай дружбы з Савецкім Саюзам і іншымі краінамі сацыялістычнай садружнасці".

(мг)

ХРОНІКА

■ Праўленні гурткоў БГКТ у Беластоку, Гайнаўцы і Варшаве 12 студзеня арганізавалі традыцыйныя карнавальныя вечарыны, на якіх гулялі члены і сімпатыкі Беларускага таварыства.

■ 21 студзеня ў Янове (гміна Нарва) на справаздачна-выбарным сходзе члены БГКТ выказалі свае пажаданні ў адрас Галоўнага праўлення накont дапамогі ім у арганізаванні канцэрта з беларускім рэпертуарам, а таксама ў арганізаванні экскурсіі аўтобусам ГП БГКТ. Там выбрана новае праўленне гуртка, якое складаецца з наступных асоб: Іван Назарук — старшыня і дэлегат на з'езд БГКТ, Мікалай Леўчук — сакратар і Мікалай Аксенюк — скарбнік. Сход абслужылі прадстаўнікі ГП Анна Ляшкевіч і Міраслаў Самойлік.

■ У гэты ж дзень адбыўся справаздачна-выбарны сход у Гарадчыне (гміна Нарва) з удзелам старшыні ГП БГКТ Мікалая Самоціка. Прысутныя выступілі з шматлікімі прапановамі, між іншым, аднасна прыезду ў іх вёску аматарскіх калектываў, арганізавання сустрэч з цікавымі людзьмі і даезду да іх вёскі аўтобусаў ПКС. У склад праўлення ўвайшлі: Іван Сельвяструк — старшыня, Кацярына Семянюк — сакратар, Валянціна Базылюк — скарбнік.

■ Агляд „Беларуская песня-80" з'яўляецца двухступенным. Пачаткова адбываюцца раённыя агляды, а пасля фінальны агляд у ГП БГКТ. На 10 лютага ў памяшканні ГП падрыхтоўваецца агляд „Беларуская песня-80" беластоцкага раёна і горада Беластока. Жадаем поспеху нашым самадзейнікам!

(МХ)

КАЛЯНДАР

330 гадоў назад
11.2.1650 пам. Р. Дэкарт, французскі філосаф.

225 гадоў назад
10.2.1755 пам. Ш. Л. Мантэск'е французскі філосаф.

140 гадоў назад
14.2.1840 нар. К. Манэ, французскі жывапісец.

115 гадоў назад
12.2.1865 нар. К. Пшэрва-Тэтмаер, польскі пісьменнік.

100 гадоў назад
16.2.1880 пачаўся працэс Л. Варынскага і пралетарыятцаў.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.

B.Z.Graf. Zam. 229. Nakład 7.900 egz. I-3

В'етнамскія студэнты на плошчы У. І. Леніна ў Мінску.
Фота Э. Трыгубовіча

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

В'ЕТНАМСКІ ОРДЭН— БЕЛАРУСКАМУ УНІВЕРСІТЭТУ

Персанальныя выстаўкі — не рэдкая з'ява ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна. Але серыя карцін „Мае сябры — студэнты БДУ" карысталася такой папулярнасцю, што аб ёй успамінаюць і цяпер, праз тры гады. Прыцягвала імя мастака, невядомае сярод спецыялістаў, але добра вядомае студэнтам універсітэта: аўтарам работ была студэнтка чацвертага **курса** фізічнага факультэта **Фам Тхі Тхе Ань**. А яе карціны былі зроблены з талентам, са шчырай любоўю да Беларусі, дзе яна жыла некалькі гадоў, атрымала прафесію.

Фам Тхі Тхе Ань, як і яе сястра Фам Тхі Тхе Ліен, ужо скончыла Беларускі дзяржаўны універсітэт. Але сувязь з выкладчыкамі і былымі аднакурснікамі працягваецца. Сёстры не забываюць Мінск, часта прыходзяць ва універсітэт іх пісьмы, паштоўкі, тэлеграмы.

— Нам пішуць многія выпускнікі, — расказвае прарэктар па навучанню іншаземных студэнтаў Іван Пятровіч Чэпа. — Мы атрымліваем пісьмы з шасцідзесяці краін свету, дзе цяпер працуюць, вярнуўшыся на радзіму, нашы студэнты. Але самая вялікая пошта — з В'етнама. І не выпадкова: праграму падрыхтоўчага факультэта БДУ прайшло ўжо больш тысячы двухсот пасланцоў братняй краіны, а вышэйшую адукацыю ў нашым вузе атрымала каля трохсот в'етнамскіх хлопцаў і дзяўчат.

Моладзь, якая прыязджае ў СССР з В'етнама, праходзіць два этапы навучання: спачатку — заняткі на падрыхтоўчым факультэце і **толькі затым** — вучоба па выбранай спецыяльнасці. Падрыхтоўчы факультэт адчынены быў у 1961 годзе, у ліку яго першых студэнтаў больш палавіны было з **СРВ**.

— Першы год — самы цяжкі: няведанне мовы, адсутнасць сяброў і знаёмых. Галоўная задача факультэта — дапамагчы атрымаць веды, патрэбныя для вучобы ў інстытуце ці універсітэце. Таму в'етнамскія дзяўчаты і хлопцы вывучаюць рускую мову, паўтараюць матэрыял старэйшых класаў сярэдняй школы, вучацца канспектаваць лекцыі і карыстацца літаратурай. Не менш важная справа — дапамагчы в'етнамцам адчуваць сябе ў Беларусі і ва універсітэце, як дома. У вольны час студэнты ездзяць на экскурсіі па краіне, наведваюць музеі. З першых дзён яны жывуць ва універсітэцкім інтэрнаце і абавязкова ў адным пакоі са сваімі беларускімі сябрамі. Гэта дапамагае ім хутчэй пазнаць рускую мову, а ў вучобе і ў час адпачынку не адчуваюць сябе адзінокімі. А праз год кожны, хто здасць экзамены, мае права працягваць вучобу.

В'етнамскія студэнты могуць самі выбіраць інстытут у Савецкім Саюзе і спецыяльнасць, па якой хочуць вучыцца. Адны едуць у Маскву ці Кіеў, іншыя — і такіх вельмі многа — застаюцца ў Мінску, ва універсітэце, які ўжо паспеў стаць для іх родным.

Нейкіх спецыяльных умоў для іншаземных студэнтаў няма. Яны слухаюць і канспектуюць усе лекцыі на рускай мове. Займаюцца па той жа праграме і ў адных аўдыторыях з савецкімі студэнтамі. Нароўні з усімі карыстаюцца універсітэцкай бібліятэкай і лабараторыямі.

Усе яны з'яўляюцца членамі студэнцкіх арганізацый і гурткоў, яны актыўныя ўдзельнікі і пераможцы конкурсаў. У в'етнамскіх студэнтаў такія ж правы, як і ва ўсіх студэнтаў універсітэта.

В'етнамскія студэнты паўнапраўныя гаспадары і ў горадзе: яны пажаданыя госці на ўсіх святах і вечарах, спартыўных спаборніцтвах, паходах, на прамысловых прадпрыемствах. Напрыклад, Новы год некаторыя студэнты сустракалі разам з рабочымі Мінскага камвольнага камбіната, з якімі іх звязвае моцнае і даўняе сяброўства. Першы Дагавор аб супрацоўніцтве паміж камсамольцамі камбіната і в'етнамскімі студэнтамі БДУ быў падпісаны 18 год назад. З таго часу многія дзяўчаты і хлопцы закончылі вучобу і паехалі дадому, а сяброўства не слабне, у яго моцныя карэнні.

Дагавор аб дружбе быў падпісаны ў мінулым годзе з гарадскім камітэтам камсамола. Мінскія камсамольцы дапамаглі в'етнамскім сябрам правесці агляд мастацкай самадзейнасці. **А** студэнты з В'етнама запрапанавалі маладым мінчанам дапамагчы пры будове алімпійскага аб'екта, працавалі на будове гасцініцы „Планета". Разам святкавалі 60-годдзе з дня ўтварэння БССР і дзень нараджэння камсамола В'етнама.

Сярод выпускнікоў мінскага універсітэта — і студэнтаў, і аспірантаў — шмат добрых спецыялістаў. У сябе на радзіме яны хімікі, выкладчыкі, лекары. Ёсць сярод былых студэнтаў нават намеснік міністра... Універсітэт памятае і ганарыцца кожным выпускніком. Іх працоўныя поспехі ў сябе на радзіме такая ж узнагарода для універсітэта, як і в'етнамскі ордэн Дружбы, які калектыў Беларускага дзяржаўнага універсітэта атрымаў за падрыхтоўку кваліфікаваных спецыялістаў для народнай гаспадаркі братняй краіны.

Наталля Булдык

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве"

Сямейная сустрэча ● Вайнахі ● Толькі адно пытанне ● Ліра беларускай восені ● Якія мы людзі ● Буг у агні ● Дзед Кастусь папаўняе сваю біяграфію ● Карэспандэнты аб сямейнай сустрэчы ● Весткі з Беластока, Міхалова, Бельска, Ягаднік, Койлаў ● Калі сніцца, што ты ўпаў ў ваду ● Кальмары ● Грабежнік ● Не таварыш і не брат ● Песня „Kochać znaczy żyć".

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

ДЗЕСЯЦЬ ЛЕПШЫХ СПАРТСМЕНАЎ РЭСПУБЛІКІ

Сёння мы знаёмім чытачоў са спартсменамі, якія ў традыцыйным перадначаваным конкурсе „Дзесяць лепшых спартсменаў Беларусі" ўвайшлі ў лік лаўрэатаў.

Нэлі Кім. Спартсменам нумар адзін названа праслаўленая гімнастка з Мінска Нэлі Кім. Год 1979-ы прынёс уладальніцы трох залатых медалёў Алімпіяды-76 перамогу ў мнагабор'і на чэмпіянаце свету ў Форт-Уэрце (ЗША). Трыма залатымі медалямі Н. Кім удастоена і за выступленне ў фінале VII летняй Спартакіяды народаў СССР.

Аляксандр Грыгор'еў. Скакун у вышыню. У паўфінале Кубка Еўропы мінчанін пакарыў вышыню 230 сантыметраў. А. Грыгор'еў — чэмпіён VII летняй Спартакіяды народаў СССР. Аляксандр з'яўляецца адным з асноўных кандыдатаў на алімпійскае „золата" XXII Алімпійскіх гульняў.

Аляксандр Раманькоў. Адзін з вопытнейшых фехтавальшчыкаў-рапірыстаў. Ён дапамог забяспечыць зборнай БССР камандную перамогу на VII Спартакіядзе народаў СССР, а з чэмпіянату свету зноў вярнуўся пераможцам.

Ніна Дорах. Студэнтцы Гомельскага універсітэта мінулы год прынёс званні чэмпіёнкі VII летняй Спартакіяды народаў СССР, чэмпіёнкі свету па веславанню на байдарках.

Сяргей Каплякоў. Плывец. У фінале VII летняй Спартакіяды народаў СССР заваяваў два залатыя і адзін сярэбраны медалі. У 1979 годзе С. Каплякоў стаў уладальнікам сусветнага рэкорду на дыстанцыі 200 метраў вольным стылем.

Уладзімір Парфяновіч. Студэнт Беларускага інстытута фізкультуры — чэмпіён VII летняй Спартакіяды народаў СССР, чэмпіён свету па веславанню на байдарках.

Віталь Пясняк. Паспяхова дэбютаваў на спартакіядным турніры барцоў-самбістаў у Маскве, а затым прывёз з Мадрыда залаты медаль чэмпіёна свету сярод юніёраў.

Генадзь Валюкевіч. Студэнт Беларускага інстытута фізкультуры — лёгкаатлет, які здабыў сабе тытулы чэмпіёна СССР і Еўропы.

Леанід Тараненка. Зарэкамендаваў сябе вельмі перспектыўным штангістам. Ён чэмпіён VII летняй Спартакіяды народаў СССР, рэкардсмен СССР і свету.

Сяргей Харэцкі. На розных рэгатах па парусному спорту юркі „Фін" мінчаніна аказваўся першым. Сяргей Харэцкі ў 1979 годзе стаў чэмпіёнам VII летняй Спартакіяды народаў СССР, уладальнікам Кубка СССР.

Piątek 8 II — 7.35 Film fab. ser. 17.35 Film fab. 19.45 Nie do wiary. 20.45 Wieczorne melodie.

Sobota 9 II — 10.20 — 11.30 i 12.45 Spektakl. 15.00 Koncert. 15.45 W świecie zwierząt. 17.30 i 19.35 Spektakl.

Niedziela 10 II — 7.00 Koncert. 12.00 Film fab. ser. 14.00 Klub podróżników. 16.00 Panorama międzynarodowa. 16.45 Spektakl. 17.35 Film fab. 19.35 Koncert.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05—12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Spojrzenie na wrzesień — pol. 12—13. Sandykan — jap. 14—15. Kto szuka złotego dna — czes. 16—17.
Bielsk Podl. Na wielkiej rzece — czes. 11—12. Legenda o miłości — radz. 13—14. Szczególny dzień — wł. 15—16. Ukochana żona — wł. 17.
Czeremcha Sam na sam — pol. 12—13. Koniec wakacji — pol. 16—17.
Czyże Kryjówka — NRD. Noce widma — ang. 13—17.
Gródek Miecz — węg. 16—17.
Hajnówka Skradziona kolekcja — pol. 12. Autostopowicz — czes. 13—14. Bufalo Bill i Indianie — USA 15—17.
Michałowo Hubal — pol. 12—13. Wielki układ — pol. 14—15. Strachy — pol. 16—17.
Mielnik Ifigenia — grec. 13. Ingo zagraj w filmie — radz. 16—17.
Milejczyce Na wielkiej rzece — czes. Aria dla atlety — pol. 13—17.
Narew Gdziekolwiek jesteś panie prezydencie — pol. Jonny i Toby wśród dzikich zwierząt — USA 13—17.
Narewka Autostopowicz — czes. Do krwi ostatniej — pol. 13—17.
Nurzec Gang Olsena na szlaku — duń. 12—13. Szalone dni — jug. 14—15. Sabina Wulff — NRD 16—17.
Orla Ciepło — buł. Serpice — wł. 13—17.
Rajsk Konie Valdeza — wł. Odnaleziona — rum. 13—17.

ЯКІЯ МЫ ЛЮДЗІ

АБ НАШЫХ СПРАВАХ

Многа ў „Ніве“ за мінулы год пісалася аб праблеме выхаду моладзі з вёскі ў горад, аб прычынах і выніках. Між іншым, і аб тым, што многія з гэтых выхадцаў саромеюцца сваёй мовы і сваёй нацыянальнай прыналежнасці. Дзядзька Квас назваў такіх яцвягамі, мусіць, таму, што яцвягі не змаглі ўтрымаць сваёй нацыянальнай адрозненасці, сваёй мовы і след па іх не астаўся. Гэта праўда, але яцвяжскай трагедыі спрыялі вонкавыя і ўнутраныя абставіны і ўключаць іх у лік нацыянальных выраджкаў было б крыўдна. Як апісваюць гісторыкі, яцвяжскія воіны былі вельмі адважнымі і храбрымі.

Згаджаюся з Дзядзькам Квасам, што ў насельніцтва беластоцкай зямлі можа быць і частка яцвяжскай крыві. Можа гэта і спрыяла (але спрачацца не буду) таму, што ў беларусамоўных вёсках, што мяжуюць з этнаграфічна польскімі, на працягу многіх год насельніцтва захавала сваю беларускую мову, тады як на ўсход ад іх, а асабліва паўночны ўсход, у многіх мясцовасцях беларусамоўнасць пахіснулася.

Праблема выхаду з вёскі ў горад гэта праблема не толькі беларускага насельніцтва, але ўсяго польскага краю, а таксама многіх другіх краін. Выклікалі гэта прычыны эканамічныя: патрэба рук да працы ў развіваючайся прамысловасці, транспарце, гандлі і г.п.

Для беларусаў у гэтым усім балючым з'яўляецца тое, што многія, апынуўшыся ў горадзе, саромеюцца там сваёй мовы, свайго паходжання. Чаму так дзеецца? Аб гэтым хачу крыху і пагаварыць. Па-мойму, першай і асноўнай прычынай з'яўляецца адсутнасць нацыянальнай свядомасці. Не ведаю раёнаў Бельска і Гайнаўкі, возьмем усходнія сельскія раёны Беластока і Саколкі. Насельніцтва ў вёсках гаворыць па-беларуску, а іх паняцце прыналежнасці да беларускай нацыі ніякае. Трэба прызнаць, што беларускае нацыянальнае самавызначэнне стала актуальным толькі ў апошнім стагоддзі і то ў неспрыяльных абставінах. Нічога тады дзіўнага, што хлопец ці дзяўчына з такіх вёсак, апынуўшыся ў горадзе ў іншамоўным асяроддзі, саромеецца свайго.

Ёсць таксама частка людзей, не толькі беларусаў, пазбаўленых пачуцця чалавечай годнасці. Яны маглі б жыць у кожным пункце зямлі і звацца кім хочаш, абы толькі добра жылося. „Газета Ольштынская“ з 4 студзеня г.г. пісала аб адным „кіраўніку“. Пабудаваў прыгожую вілу, задбаў аб прыгожай мэблі, 3 разы ў адной пяцігодцы на дзяржаўныя талоны купляў самаходы, але калі мелі быць госці, каб не паказаць свайго паходжання, маці-сялянку выслаў далёка з хаты.

Для нас, бадай, найбольш балючым ёсць тое, што многія, вышаўшы з беларускіх школ, маючы ўжо добрае асведамленне ў нацыянальных справах, стаўшы інжынерамі, дактарамі, прафесарамі і г.п., забыліся, хто яны.

Ёсць яшчэ адна катэгорыя ў беларускай інтэлігенцыі — балбатуноў. Наведвае час ад часу мяне адзін з такіх. Як толькі спаткаемся, пачынае „а мы беларусы, мы!“ — і на гэтым уся беларускасць канчаецца. Календара свайго не купіць, газеты сваёй не выпіша. Што ж тады з такога беларуса-інтэлігента? Які яго ўклад у захаванне сваёй нацыі? А хто ж будзе пра гэта дбаць, калі не мы самі?

Народная пагаворка кажа: „пад ляжачы камень і вада не цячэ“. Мы не можам быць тым ляжачым каменем. Тое, што вада часу змывае смецце, няма чаго па ім бедаваць, а хто можа і дзе можа прыкладаецца да працы. А працы ёсць многа і на ніве беларускай асветы, культуры і навукі, словам, у кожнай галіне жыцця. Тады і не сорамна будзе прызнацца беларусам.

В. Станулевіч

У Калядныя святы адно меў у галаве: як яго ажаніць, гэтага Васіля, зацвярдзелага кавалера, гэтую ціхоню. А ажаніць жа мушу.

Урэшце прыдумаў. Напэўна яго ажаню. І то яшчэ з суседскаю дзяўчынай, Воленькай. Нябрыдкая. Гаспадарная. Працавітая. Невучоная толькі. Гэта праўда. Але калі б мела школу, не сядзела б каля бацькі. І на Васіля не хацела б глядзець. Яна яму найлепш адпавядае. Як бы пад заказ. Трошачкі загарачая. Засмелая капельку. На ўсё знойдзе адказ. Гэта праўда. А можа гэта і добра? Будзе кіраваць і гаспадаркай і Васілём.

Нейк яму намякнуў: — Васіль, жаніся ты з Воленькай.

Ведаеце, што мне адказаў?

— З кім? З Воляй? Ніколі! Што вы, дзядзька? Яна ж стракоча, як кулямёт.

— Ну гэта вельмі добра, — кажу яму. — Будзе гаварыць і за цябе і за сябе. Ты толькі падумай, гаспадаркі спалучыце, першым гаспадаром будзеш. Каму Якім усё дабро аддасць? Як ты думаеш?

— Дзядзьку, калі яна такая добрая, чаму дагэтуль замуж не выйшла? — буркнуў гіцаль.

— А таму, — кажу са злосцю, — што калі б выйшла, не было б каго табе сватаць.

— Ну, добра, дзядзька, добра, падумаю, — адказаў ён, каб адчапіцца. Бо дагэтуль нічога не прыдумаў. Вось таму за яго мушу думаць. Воленьку трэба вучыць! Да Васіля яна схільнасць мае.

— Ты часцей забягай да Анюты, — кажу дзяўчыне. — Памажы ёй у хаце, кароўку падаі. А з Васілём славечкам перакінься. І ён прывыкне, закахаецца. А рэшту я закончу.

— Дзядзенька, — сказала яна, — гэта непрыгожа. Што людзі скажуць? На языкі мяне возьмуць. Накідаецца сама Васілю.

— А ты плюнь на ўсё. Кахаеш яго, ці не?

Не адказала. Пачырванела і ўздыхнула, як бы камень ляжаў у яе на сэрцы.

— Кахаеш ты яго, кахаеш. І то яшчэ як! Толькі сляпы не ўбачыць. Паспрабуй, як табе раю.

Паслухалася дзяўчына, таму што ў вёсцы загудзела. Аб гэтым толькі бубнілі. Ну, думаю, пара. Пайду да Анюты і разведаю.

Зараз па Калядах наведаў я сваю куму. Прывітаўшыся, запытаў, як бы нічога не ведаўшы: — А што чуваць у вас? Як Васіль?

— Ой, куманёк! У нас усё адмянілася. Васіля цяпер не пазнаць. А ўсё, дзякуй Воленьцы. Дай ёй Бог здаровячка. Яна мне, як дачка. І аднаго толькі цяпер хачу, каб яны пажаніліся.

— Пажэняцца, кумачка, пажэняцца. Я вам гавару. А дзе ён?

— Яшчэ каля дабытку ходзяць. І ведаеце, кум, заўсёды разам.

Скрыпнулі дзверы, і ў хату ўляцеў Васіль. Ого, гэта не той Васіль, што даўней. Вясёлы, расчырванеўся, задаволены, пэўна, з жыцця.

— Ну, што, — кажу, — Вася, Каляды праходзяць, падумаем аб сватанні.

Не даў мне дагаварыць.

— Навошта нам ехаць няведама куды. Я ўжо ўсё рашыў. Жаніцца мне толькі з Воляй! Такі добра мне калісь раілі.

Ага, — думаю сабе, — клюнула рыбка. А ўголас сказаў:

— Калі так, Вася, давай такое вяселле згуляем, каб людзі доўга аб ім памяталі.

Г. Мароз

ПРЫГАЖОСЦЬ РОДНАЙ ЗЯМЛІ

У гэтым годзе зімовыя канікулы ў гарцэраў Сакольшчыны прайшлі вельмі цікава. Як паінфармаваў камендант сакольскага гуфца ЗГП **Ежы Маліноўскі,** каля 1300 гарцэрак і гарцэраў удзельнічала ў 12 розных лагерах-зімовішчах у сваіх мясцовасцях, а таксама ў іншых рэгіёнах Польшчы. Вярнуліся яны адпачыўшымі, вясёлымі, з новым запалам да вучобы і з мноствам уражанняў.

Асабліва адкрыўча і працавіта прайшло зімовішча ў Сакольскім агульнаадукацыйным ліцэі. **„Хараство Сакольскай зямлі“** — гэта была асноўная тэма заняткаў на ім. Удзельнічала каля 60 дзяўчынак і хлопцаў з розных школ Сакольшчыны, у тым ліку 30 з вясковых школ. Усе яны цікавяцца мастацтвам і праявілі ўжо свае здольнасці ў якой-небудзь яго галіне. Заняткі праводзіліся па жывапісу, разьбе, графіцы, ткацтву, былі таксама заняткі для любіцеляў канструявання плаваючых і лётаючых мадэляў. Займаліся з гарцэрамі праўдзівыя мастакі, абсальвенты вышэйшых мастацкіх школаў. Яны вучылі адкрываць арыгінальнае і прыгожае вакол сябе, у родных ваколіцах, і нялёгкаму ўменню валодаць пэндзлікам, пёркам, алоўкам, разцом ці звычайнай лёшчаткай ды чаўнычком.

У пошуках аб'ектаў і матываў да сваіх прац юныя творцы са сшыткамі для замалёвак з натуры ў руках наведалі прамысловыя прадпрыемствы свайго горада, найбольш маляўнічыя яго месцы. Праехалі яны па славутаму „татарскаму шляху“ і паглядзелі сакольскі арыент у Багонніках і Крушынянах. У Дуброве Беластоцкай сустрэліся з народнымі разбярамі, а ў Янове — з ткачыхамі вядомых на ўсім свеце падвойных дываноў. Шукалі і знаходзілі самыя прыгожыя краявіды Сакольшчыны.

Усё гэта не толькі прываблівала, але цалкам паланіла маладых мастакоў. Свае адкрыцці і ўражанні яны выказвалі ў працы. І прац сабралася не мала. Шэраг з іх сведчыць пра выдатныя здольнасці і ўменні аўтараў.

З найлепшых прац паўстане спецыяльная выстаўка. Яна будзе паказана ў Сакольскім агульнаадукацыйным ліцэі, а затым ва ўсіх школах Сакольскай гміны, магчыма таксама — у Беластоку, а нават у Варшаве. Так з прыгажосцю сакольскай зямлі, паказанай улюбёнымі ў яе юнымі сакольскімі творцамі, пазнаёмяцца розныя людзі і гарады.

Душой гэтага надзвычай каштоўнага выхаваўчага мерапрыемства з'яўляюцца дырэктар Сакольскага комплекса агульнаадукацыйных школ **Рамуальд Буйніцкі** і сакольскі мастак **Браніслаў Чапляевіч,** а арганізатарам — сакольскі гуфец ЗГП. Можна толькі павіншаваць іх і паставіць у прыклад іншым гмінам Беласточчыны. **(іс)**

У нашым фотааб'ектыве. *Дзявочы калектыў з бельскага медліцэя.*

Фота Я. Целушэцкага.

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА LIX

Зацікаўленне Коласа жанрам казкі выступіла вельмі рана. Ужо ў пачатку свайго творчага шляху пачаў пісьменнік апрацоўваць народныя казкі. У чацвертым і пятым томе збору твораў з 1962 года знаходзім 23 казкі беларускія і 19 казак рускіх. Аднак апрацоўкі народных казак і „Казкі жыцця“ — гэта даволі розныя віды творчасці Коласа, хаця і зацікаўленне адным і другім вырастае з таго самага рамантычнага грунту.

У гадах 1930-1955 беларускія крытыкі або нічога не гаварылі аб коласаўскіх „Казках жыцця“ або прыводзілі іх як прыклад нацыяналістычных або містычных настрояў пісьменніка. Аднак сам Колас адносіў „Казкі жыцця“ да галоўных дасягненняў сваёй творчасці і ставіў іх у адзін рад з паэмамі „Новая зямля“ і „Сымон-музыка“.

Аб гэтым напісаў вядомы гісторык літаратуры Пшыркоў: „Дарэчы, Я. Колас у лісце да аўтара гэтых радкоў яшчэ ў 1939 годзе пісаў, што „Казкам жыцця“ ён аддае вельмі вялікае значэнне і ставіць іх у след за паэмамі „Новая зямля“ і „Сымон-музыка“. Ён выказаў сваё здзіўленне тым, што адзін з самых лепшых і задушэўных яго твораў крытыка абходзіць глыбокім маўчаннем. У гэтым і няма дзіва, даваенны крытыцы не пад сілу было раскрыць глыбокі сэнс коласаўскай алегорыі“.

У гэтым цікавым выказванні нельга згадзіцца з апошнім сказам. Справа ў тым, што ў даваенны перыяд, у дваццатыя гады былі крытыкі, якім „была пад сілу“ спецыфіка коласаўскай алегорыі.

Прыкладам можа быць Ю. Бярозка, які ў артыкуле „Коласава алегарычная навела“ прадставіў вельмі цікавую і арыгінальную інтэрпрэтацыю структуры стылістыкі і ўнутранай арганізацыі „Казак жыцця“. Бярозка быў першым крытыкам, які залічыў „Казкі жыцця“ да твораў рамантычных і давёў, што існуе стылістычна-мастацкая сувязь паміж імі і „Сымонам-музыкам“: „Не толькі „Сымон-музыка“, але і „Казкі жыцця“, калі не цалкам, то ў значнай ступені трэба аднесці да твораў тыпова рамантычных.

„...Рамантычная паэма пра малога геніяльнага музыку застаецца ў простым сваяцтве з рамантычнымі „Казкамі жыцця“. Гэта рэчы аднаго канструкцыйнага парадку, падобных стылёвых асаблівасцей.“

Шукаючы генезіс „Казак жыцця“, Бярозка, здавалася б, насуперак логіцы, выступіў супраць якіх-кольвек сувязяў „Казак жыцця“ з народнымі казкамі. Свой погляд аб розніцах паміж алегарычнымі навеламі Коласа і народнымі казкамі Бярозка абапіраў на тым, што народнай прозе чужая ўзрушана-лірычная стылістыка, шырокая апісальнасць, адухаўленне мёртвых прадметаў і раслін.

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

ЖАНЧЫНЫ І ПАЛІТЫКА

У пачатку лістапада мінулага года ў Заблудаўскай гміне пачаліся заняткі ў рамках школ грамадска-палітычнага абучэння вясковых жанчын у пяці мясцовасцях: Фальварках Тыльвіцкіх (школа I ступені), Рыбалах (III ступені), Рафалоўцы (III ступені), Кур'янах (II ступені) і Дабжыневе (I ступені). Займаецца ў іх каля 150 асоб. Заняткі адбываюцца адзін, а то і два разы ў тыдзень у школах, у клубах селяніна і „Рух" і ў цэнтры „Сучасная гаспадыня".

Для прыкладу, у Рыбалах збіраецца на заняткі 25 жанчын. Усе яны паспяхова закончылі школу II ступені. Цяпер знаёмяцца яны з праблемамі сельскагаспадарчай палітыкі, сацыяльнай, грамадзянскага выхавання, сям'і, рацыянальнага вядзення хатняй гаспадаркі і іншымі. Заняткі вядуць актывісты Мейска-гміннага камітэта ПАРП у Заблудаве.

Варта дадаць, што гурток вясковых гаспадыняў у Рыбалах з'яўляецца адным з самых актыўных у гміне. Асабліва многа часу ў сваёй дзейнасці прысвячае ён адукацыі жанчын на розных курсах і апецы над дзяцьмі. Асноўнай базай дзейнасці КГВ з'яўляецца цэнтр „Сучасная гаспадыня". Ён задбаны, у ім навейшае светліцовае абсталяванне. Тут вядуцца розныя формы працы з дзецьмі з Рыбалаў і навакольных вёсак.

ПРАДУКЦЫЯ СА ЗНАКАМ ЯКАСЦІ

Малочнае прадпрыемства ў Дуброве існуе 13 гадоў. Працуе ў ім 115 асоб, больш тут жанчын, чым мужчын. Пастаўляюць малако гаспадары з пяці гмін: Дуброва, Новы Двор, Сухаволя, Янава і Сідра. Прывозяць яго з 44 злеўняў. У сярэднім 23 млн. літраў у год. Прадпрыемства выпускае 4,5 тоны масла, тры тоны розных гатункаў сыра, 600 кг тварагу, сыроў і іншых вырабаў у суткі. Адсюль ідзе на рынак яшчэ малочны парашок і казеін (казеін — найлепшы ў ваяводстве). Сыры „тыльжыцкі" з Дубровы — адзін з найлепшых па якасці і найсмачнейшы. Адборны таксама „эдамскі". Апрача іх, малачарня прадукуе яшчэ сыры „любускі", „падляшскі" і ад нядаўна — „марскі". У 1976 годзе дуброўскае масла атрымала знак сусветнай якасці. Гэта важнае дасягненне рабочага калектыву, які змагаецца за якасць сваіх вырабаў, на што зараз звернута ўвага на прадукцыйных прадпрыемствах. Да перадавых рабочых належаць: Станіслава Бакун, Алойзы Яблонскі, Ядвіга Грывіч, Генрык Рудзь, Казімір Андрукевіч, Станіслава Скакоўская, Уладзіслава Карп, Ян Шчарко, Эдвард Бабовік, Ян Чырскі, Яўген Кудзелька і другія.

У бягучым годзе малочнае прадпрыемства будзе разбудавана коштам 10 мільёнаў злотых.

НАЙЛЕПШЫЯ РАБОТНІКІ ГАНДЛЮ

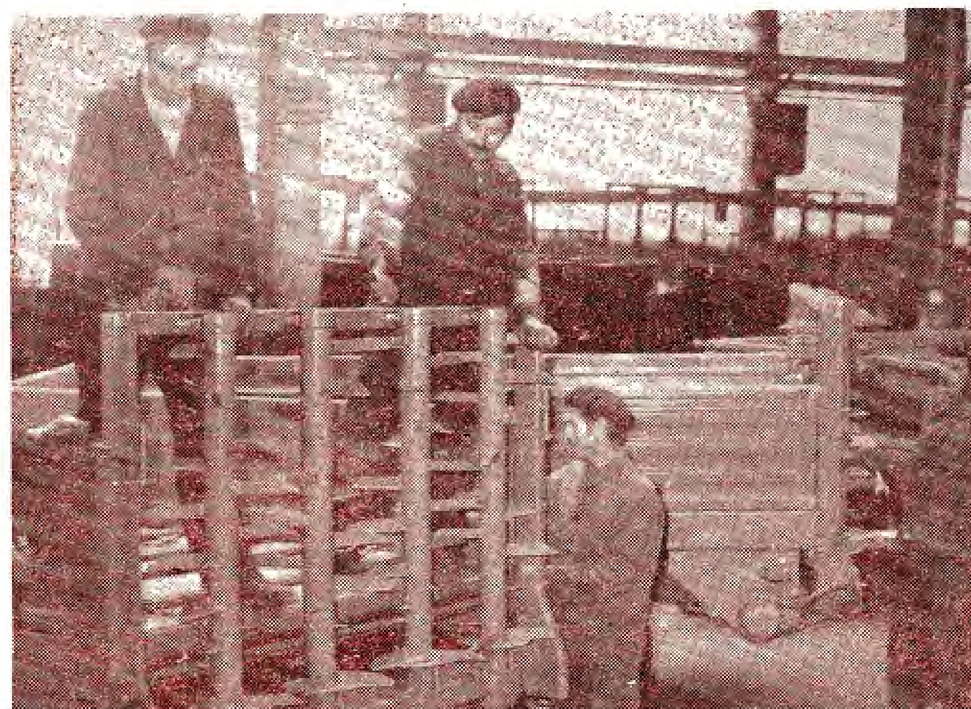
У Гарадоцкай гміне найлепшымі работнікамі гандлю з'яўляюцца: Ірэна Кароткіх, Уладзімір Цыванюк і Станіслаў Курт — усе яны з Гарадка, Таццяна Шуста з Баброўнікаў і Валянціна Хлябіч з Валілаў-станцыі. У іх шматгадовы стаж. Найдаўжэй у гандлі працуе прадаўшчыца Ірэна Кароткіх — 28 гадоў, затым Уладзімір Цыванюк — 21 год, Таццяна Шуста — 16 гадоў, Станіслаў Курт — 14 гадоў і Валянціна Хлябіч — 12 гадоў. У іх адметныя рысы гэта сумленнасць, стараннасць і дысцыплінаванасць. Усіх гэтых работнікаў гарадоцкага ГСу кліенты высока цэняць за ветлівае абслугоўванне. Прадаўшчык Уладзімір Цыванюк з Гарадка вядомы яшчэ як грамадскі дзеяч.

(яц)

НЯМА СТАМАТОЛАГА

Жыхары навакольных вёсак, якія карыстаюцца з парад і лячэння ў дубяжынскім цэнтры аховы здароўя, скардзяцца, што ўжо амаль год як няма там стаматолага. Раней быў, але невядома чаму выехаў, а новага не назначылі. Зубы ж лячыць трэба! Боль на ўмовы не глядзіць і часу не выбірае. І зараз трэба ездзіць аж у Бельск. А як не ёсць гэта ж кусок дарогі і практычна трэба патраціць аж цэлы дзень. Пакуль даедзеш, пакуль вернешся. І ад працы трэба адрывацца. Вельмі добра было, калі быў стаматолаг у Дубяжыне, успамінаюць людзі. Ці няма магчымасці каб зноў назначыць? А тым больш, што ўмовы да працы ёсць. І кабінет і прылады. І пра селяніна паклапаціцца ж трэба...

(мш)

Фабрыка сельскагаспадарчых машын у Чорнай Беластоцкай шматзначна павялічвае прадукцыю растрасальнікаў гною.

ГЭТА НАША

(Працяг са стар. 1)

Яны ў нас перш за ўсё размясціліся між Беластокам і Старасельцамі, побач шашы, якая вядзе ў сталіцу краіны. Найперш была **„Фадом-1"**, у мінулым годзе па-суседску пабудавалі падобную фабрыку, дзе рыхтуюць элементы для пабудовы (а дакладней — для мантажу) гатовых жылых карпусоў. Гэта „Фадом-2".

— Мы цяпер маем магчымасць мантаваць 6 тысяч кватэр у год, — заяўляе дырэктар Кіцман. Але кватэры будуюць не толькі падпарадкаваныя яму прадпрыемствы. **Калі палічыць усё, што на працягу чатырох мінулых гадоў пабудавана на Беласточчыне, дык выходзіць, што наваселле за гэты час спраўляла ў нас амаль 23 тысячы сем'яў, а пры гэтым больш чым кожная чацвертая сям'я цешылася ўласным асабняком, пабудаваным самастойна за свае грошы...**

У новую кватэру неабходна новая мэбля. Тады з вуліцы Звыценства хуценька трэба перабрацца на Паўночна-кальцавую шашу, дзе некалькі гадоў таму назад знаходзілася яшчэ пустое поле, на якім абсталявалі працаўнічыя агародчыкі — адны з прыгажэйшых у Беластоку. Яны і цяпер там засталіся, але па-суседску выраслі аграмадныя прамысловыя прадпрыемствы. Адным з першых была менавіта фабрыка мэблі — **„Бэфам"**. Пачала яна сваё прамысловае жыццё ў 1976 годзе і цяпер кожны год пастаўляе насельніцтву звыш 50 тысяч камплектаў. Разам з вытворчасцю адноўленай Гайнаўскай мэблевай фабрыкі гадавая вартасць іх прадукцыі перавысіла ўжо 5 мільярдаў злотых. І трэба сапраўднага шчасця, каб у магазінах натрапіць на мэблю з Беластока або з Гайнаўкі. Іх проста вырываюць людзі з рук.

З другога боку гэтай жа шашы здалёк ужо вылучаецца сваім чырвоным колерам завадскі корпус **фабрыкі станкавых патронаў**, або (гаворачы па-беластоцку) — новыя **„Ухвыты"**. Тут дакладнасць прадукцыі мераць тысячнымі долямі міліметра. Аддзел „Ухвытаў" сваю прадукцыю амаль поўнасцю пастаўляе на экспарт, размер якога на Беласточчыне ад 1975 года амаль падвоіўся, і зараз экспартная прадукцыя ацэньваецца ў нас на 5 мільярдаў злотых.

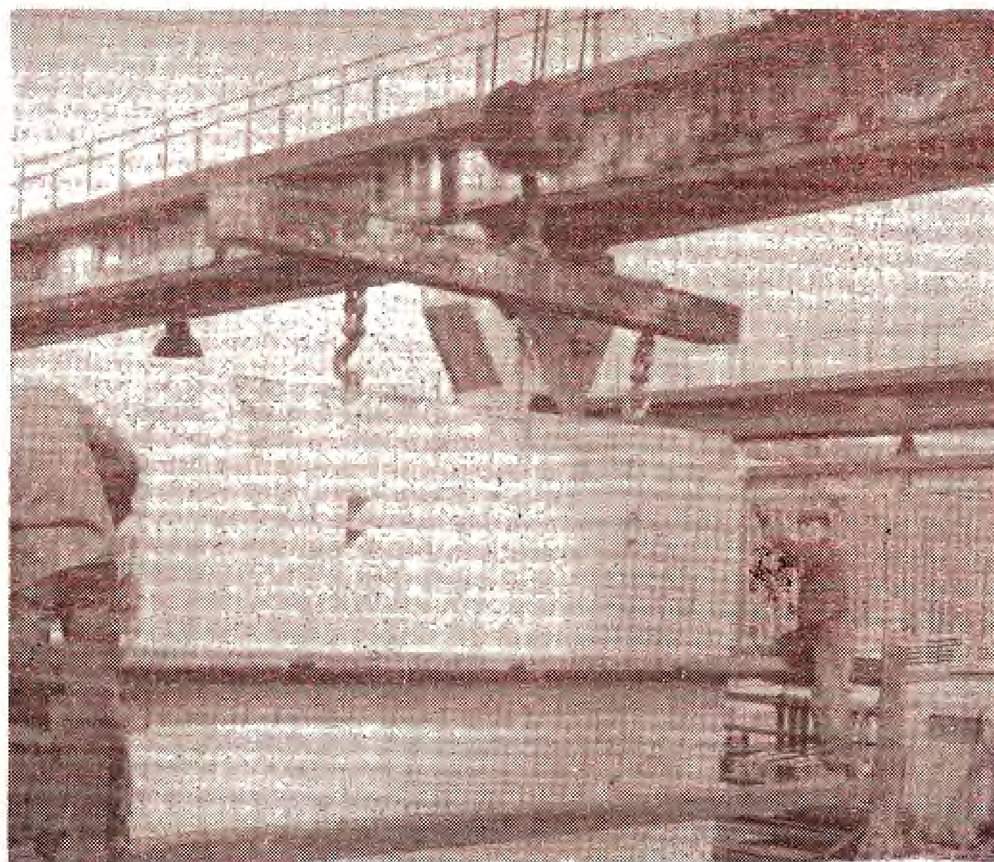
Туды, на гэтую Паўночна-кальцавую шашу, я найчасцей вязу сваіх знаёмых. Гэта ж своеасаблівы „пуп" сучасных пераўтварэнняў у Беластоку. Хопіць праехацца на аўтобусе № 14, а ўсё перад госцем паказваецца быццам у фільме. За „Ухвытамі" — шыкарны, светлы гмах прадпрыемства **„Унітра-Бязэт"**, дзе рыхтуюць шмат розных, вельмі складаных элементаў для зборкі навейшага польскага каляровага тэлевізара **„Евіш"**, які пад канец мінулага года паявіўся ўжо ў продажы. Спецыялісты кажуць, што будзе гэта тэлевізар на сусветным тэхнічным узроўні і гэта апраўдвае яго высокую цану — 46 тысяч зл.

Тут таксама знаходзіцца і **„Агнеля"**. Гэтым ласкавым імем названа фабрыка персідскіх дываноў. Яшчэ яе ўсё будуюць, а ўжо ідзе ўступная прадукцыя, ужо можна захапляцца шматкаляровымі *„персамі"* і *„генераламі"*.

Беласток узбагаціўся за гэты час і іншымі прадпрыемствамі, пра якія я ўжо не змагу сёння расказаць. Беластоцкая зямля ўвабрала ў сябе звыш 31 мільярд злотых, прызначаных на новыя капіталаўкладанні ў апошняй пяцігодцы. **Уладзіслаў Юшкевіч**, I сакратар Ваяводскага камітэта партыі ў Беластоку, выступаючы з дакладам на справаздачна-выбарнай канферэнцыі, заявіў, што пабудавалі мы ўжо ў новых межах Беластоцкага ваяводства аж 35 рознай велічыні прамысловых прадпрыемстваў і 190 аб'ектаў сельскагаспадарчага характару.

І гэта ўсё наша, бо вырасла з нашай супольнай працы. Таму маем мы чым ганарыцца перад нашымі госцьмі.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Беластоцкія фабрыкі дамоў могуць цяпер пастаўляць кожны год вялікагабарытныя панэлі для пабудовы 6000 кватэр.

БУГ У АГНІ

Звярнуўся я да Яна Карпюка:

— Тыдзень таму назад не паспелі мы дакончыць вашу баладу. Давайце, калі ласка, сёння яе прадоўжым.

— Можна, — згадзіўся капітан. — Толькі хвілінку, зараз я прыпомню яе словы, бо яна вельмі доўгая, каля дваццаці строф.

— Дык можа мы яе крыху скароцім. Проста аставім тое, што найважнейшае, — запрапанаваў я аўтару, а ён згадзіўся і паціху пачаў спяваць:

В точках бойцы все собрались
И стали вопросы решать,
Припасы им тут же роздали,
Засели страну охранять.
Те точки построены были
Там, где семятитский есть же район.
По шоссе они прямо стреляли,
По той, где агресор ишёл.
По шоссе этой в прямом сообщении
Вдоль нашей деревни, вдоль Слох,
За которой те точки держались
Фашистов гоняли врасплох.
Но германский майор, не зважая,
На всю скорость машину снабдил
И шосою хотел он проехать —
С приказом до Бреста спешил.
Неудача майору случилась,
Тут советский боец не струсил.
Пулемётом машину сдержавши,
Он майора в побеге убил.
Германцы всё это узнали,
Что майор был в деревне убит,
И злобы под охоту набрали,
Решили деревню казнить.
25-го июня подвечер
Из запада, как тучи, идут.
В три цепи деревню окружили
И народ неповинный весь бьют.
Подожгли дома и сараи,
Людей нагоняли в пожар...
Мы страсти такой не видали,
Как немец нам сделал удар...

Спыніў капітан сваю песню, а я і не ведаў, ці ён яе ўжо закончыў, ці толькі маўчыць, і так сабе задумаўся. Здагадваўся, што займаюць яго ўспаміны аб перажытым у роднай вёсцы. Ён жа быў тады ўжо 18-гадовым юнаком, разважлівым і дапытлівым вясковым хлопцам.

— Спяваю я вось вам гэтую песню, — неяк цяжка ўздыхнуў Ян Карпюк, — а мне здаецца, што ўласнае сэрца па кусочку з грудзей вырываю. Успаміны... балючыя ўспаміны...

І зноў хвіліна маўчання.

— Быў у мяне старэйшы брат Ёзік. Забілі яго, гады... Памятаю, ён мяне збудзіў са сну, калі распачалася страляніна. Выбеглі мы на вуліцу, каб даведацца, што дзеецца? Сумненняў не было: ВАЙНА! Савецкія афіцэры, якія стаялі ў нашых сялян на кватэрах, паімчаліся ў свае доты, а нам, значыць, мне з братам, бацька загадаў капаць яму, каб было дзе схавацца ад снарадаў і куль, бо амаль безупынку ішла перастрэлка. Немцы стралялі з-за Буга, па надбужных дотах і ваенным гарадку, які знаходзіўся ў лесе між Слохамі і Турнай, а чырвонаармейцы не асталіся ў даўгу і страчылі са сваіх дотаў. На дабавак яшчэ над нашай вёскай са свістам праносіліся дальнебойныя снарады, якія разрываліся недзе на станцыі Сямяцічы і ў мястэчку Сямяцічы. На трэці дзень, значыць, у аўторак, 24 чэрвеня, над нашай вёскай паявіліся два самалёты. Я тады знаходзіўся над Бугам, наглядаў за каровамі. Сабраліся мы на ўзгорку і забыўшыся пра небяспеку, з задзертымі галовамі

— Вы Хіліманюкоў з Раек ведаеце? Двое старых? Ён — глуханямы, яна — з затратай памяці, — пытаем у суседняй вёсцы, у Леўках.

— Хіліманюкоў?! Двое старых, кажаце? Не, неяк не прыпамінаецца. То вы найлепш там, на месцы, запытайце. Тут жа і Райкі, — паказалі на амаль побач стаяўшыя хаты.

Іван — глуханямы ад нараджэння, Аляксандра была здаровая. Пажаніліся. Неўзабаве нарадзіўся сын Павел. Але пачаў хварэць на ногі. Адправілі ў бальніцу. Пасля доўгіх лячэнняў вярнуўся ён здаровы. Закончыў школу. Нейкі час працаваў загадчыкам склада дрэва ў Бельску Падляшскім. Аднойчы, будучы дома, выйшаў на панадворак і заслаб. Асунуўся на зямлю і памёр. Сэрца... Было гэта гадоў пятнаццаць таму назад. Маці ўжо тады хварэла. Выйдзе на вуліцу і пойдзе няведама куды. Забудзецца, тыдзень часамі няма. Потым прывязуць. Як і ўсе, мелі яны гаспадарку. Зараз атрымоўваюць рэнту. Грошы маюць, але самі нічога не купяць. Ён жа не гаворыць, а яна пойдзе і забудзецца, чаго пайшла. Пакрысе апякуецца імі суседка М. Кахановіч. Прынамсі нешта есці прынясе. У яе ж была свая глуханямая маці. Ведае, што гэта значыць.

— Гэта тут, — паказаў мясцовы жыхар на хаціну з пабыбіванымі вокнамі.

Прахожыя спаглядаюць то на машыну, то на нас ды з цікаўнасцю перашэптваюцца. Дзверы адчыняюцца пры лёгкім дотыку.

— Памалу, — перасцерагае нехта, — тут за парогам яны „залатвляюцца". Не ўляціце!

Калі ёсць недзе пекла, дык яно тут, у хаце Хіліманюкоў. Праз абадраны дах уліваецца зімняе марознае паветра. Відаць, як дыхаем. Палоскі сонечнага святла зайчыкамі мільгаюць на чорных, ні то апаленых, ні то закопчаных сценах сеняў. Пад нагамі замест падлогі змерзлая зямля. Жудасны настрой. Адчуваем сябе нібы ў глыбачэзнай цёмнай яме, нібы ў студні з аброслымі мохам цэмбрыванямі і толькі з гары прасочваецца святла. Ноччу напэўна відаць тут зоры.

Пераступаем замерзшую яму-прыбіральню". Шарнуўшы па сцяне, рука трапляе на дзверы. Кухня. А дакладней нешта, што некалі нагадвала кухню. Падлогі няма і тут. Зямля, аднолькава замерзлая, як і ў сенях, крышыцца пад чаравікамі. Адзінае акенца на ўвесь будынак кідае святло на пакрытую тоўстай шкарлупінай сажы печ. Выгляд сцен гаворыць, што дым тут даўно не ішоў комінам. Відаць, каўкі гняздо зрабілі. Паміж сцяной і клеістай ад сажы печчу знаходзіцца нешта падобнае на ложак. Жмухт дзяружак і лахманоў ды кусок парванай падушкі гаворыць, што нехта тут спіць. Так, гэта ложак Аляксандры Хіліманюк. Заглядаем. Шукаем у лахманах. Не, няма.

— Можа некуды пайшла, — гаворыць нехта з прыйшоўшых. — Але ён павінен быць, напэўна на печы. Толькі асцярожна ступайце, бо гэты запек прагніты. Яны тут ад пачатку на ім спяць. Можа дайце я, — запрапанаваў нехта з мясцовых.

З лахманоў нехта падняўся. Чалавек. У шапцы, завязанай пад бараду, засмоленай фуфайцы ды ботах, з тварам, чорным, як зямля, ссунуўся з печы і, абапёршыся аб сцяну, прысеў на зямлі. Нешта замармытаў, ды, схаваўшы твар у чорных ад бруду далонях, заківаў галавою. Некалі жыў ён, як і іншыя — марыў, планаваў. Аб чым ён марыць цяпер? Ці наогул ён марыць? Ці здае сабе справу з таго, што ён жыве, ці ўжо зажыва памёр у адзіноце сярод людзей?

Закудахкалі куры. Гэта прымусіла разглянуцца. Ёсць яшчэ адны дзверы Несумненна, там некалі быў пакой. І вялікі пакой. Зараз усё выпалена. Абгарэлыя дошкі звісаюць са столі. Свішча вецер, які ўрываецца праз дзіркі ў сценах. Ходзяць тры куркі. Можа гэта і іх. а можа прыйшлі з вуліцы пагрэбсціся ў пяску. Аж цяжка паверыць, што ў такіх умовах могуць жыць людзі. Здаецца, чытаеш нейкую магічную казку і вось-вось вернешся ў рэчаіснасць.

Зноў пераступаем парог. На двары сонца. Гуляюць дзеці. Вяртаемся, быццам з таго свету. З-за вугла высоўваецца цень жанчыны. Толькі адзін цень, бо з чалавека тут ужо больш нічога не засталося. Цішком прасоўваецца ў дзверы ды адпіхае мужа, які пробаваў выглянуць на панадворак. Бразнула засаўка. І закрыліся дзверы. Закрылася перад вачыма трагедыя двух людзей. На як доўга? Зноў у вёсцы жыццё пойдзе сваёй каляінай, зноў ніхто да іх не загляне. А ёсць жа ў нас і грамадская апека, і даны нам людскія пачуцці.

Міхась Шаховіч

НА КУЛЬТУРНАЙ НІВЕ

Новаберазоўскі клуб селяніна быў адкрыты 22 красавіка 1976 года. Знаходзіцца ён у прасторным аднапавярховым будынку, пабудаваным рукамі ўсіх жыхароў вёскі (пры яго пабудове былі зроблены пачын на суму 520 тысяч злотых). Клуб удзельнічае ў конкурсе культурнай актыўнасці ў вясковым асяроддзі і займае найлепшыя месцы, напрыклад, у 1977 годзе ён заняў трэцяе месца ў ваяводстве і атрымаў ва ўзнагароду 100 тысяч злотых.

У клубе селяніна актыўна дзейнічаюць: фальклорны калектыў, дзіцячыя мастацкія калектывы песенны і музычны, гурткі зацікаўленняў: мастацкі і фотааматараў.

Фальклорны мастацкі калектыў вядзе Ян Ільяшук. Належыць да яго 11 асоб. Вылучаюцца ў ім Зіна і Ніна Шведы, Кацярына і Ян Ільяшукі, Вольга і Эльвіш Петручукі, Марыя Мароз, Марыя Аўласюк, Валянціна Бурачык і іншыя. Калектыў выступае на мясцовых урачыстых вечарах, на конкурсах беларускай і рускай песні, на беларускіх фэстынах (між іншым, выступаў на фэстыне ў Ляшуках), на дажынках (напрыклад у Арэшкаве). У канцы снежня мінулага года ў Беластоку фальклорны калектыў заваяваў першынство на ваяводскім аглядзе, арганізаваным ВЗСР „Самапомач хлопска". Кіраўнічка клуба Зіна Швед ахвотна займаецца з дзецьмі. Яе муж, настаўнік, Анатоль Швед, вядзе мастацкі гурток (ён сам здольны жывапісец). Моладзь у дашкольным і школьным узросце любіць іграць, спяваць песні, выступаць з інсцэніроўкамі, дэкламаваць вершы і слухаць цікавыя казкі. Яна — часты госць у клубе. Неўзабаве ў клубе ГС арганізуе навагоднюю ёлку. На гэтай урачыстасці будуць дзецям уручаны падарункі. Будуць падведзены вынікі дзейнасці паасобных гурткоў зацікаўленняў. Усе яны маюць значныя поспехі. Малюнкі новаберазоўскіх дзяцей экспануюцца нават на агульнапольскай выстаўцы ў Варшаве. На асаблівую ўвагу заслугоўваюць мастацкія работы Люцыны Грыгарук, Уладзіслава Андрэюка, Аліны Радзіванюк, Галіны Галашэві, Анны Галёнкі, Кастуся Германа, Аліны Амельянюк.

Найлепшымі спевакамі з'яўляюцца Аня і Славак Мароз, Таня і Галіна Ляўчук, Ірына Кучко, Тамара Герман, Агнешка Карнацэвіч, Аня Кірылюк, Бася Грыб, Марэк Пліс, Аня Аўласюк і Крыся Швед.

Цяпер у клубе адбываюцца розыгрышы ў настольны тэніс. У іх удзельнічаюць і малыя дзеці і моладзь. Словам, многа ахвотных.

Увогуле ў клубе адбываюцца і вяселлі, і праводзіны рэкрутаў, дыскусійныя вечарыны над тэлеспектаклем (тут ёсць каляровы тэлевізар), выступалі акцёры Беластоцкага лялечнага тэатра, людзі цікавых прафесій. Калі моладзь з Новага Беразова арганізуе танцавальную вечарыну, дык прыязджае сюды нават моладзь з Гайнаўкі.

Цяпер адбываюцца заняткі ў рамках школы грамадска-палітычнага абучэння жанчын II ступені, у якіх удзельнічае 22 асобы. Кабеты знаёмяцца з дырэктывамі на VIII з'езд ПАРП, развіццём харчавой гаспадаркі, правіламі гаспадаркі зямлёй, далейшым развіццём спецыялістычных гаспадарак і сялянскіх вытворчых калектываў.

У новаберазоўскім клубе штогод адбываюцца вясковыя дзяцінцы, якія арганізуе асяродак „Сучасная гаспадыня". Збіраецца ў ім у сярэднім 30 дзяцей. Сёлета пры клубе будзе абсталявана пляцоўка для дзіцячых гульняў з фонду гайнаўскага СКР. Бацькі прывезлі ўжо на пляцоўку жвір і пясок і знівелiравалі яе.

Я. Целушэцкі

глядзелі ў неба, дзе кружыліся гэтыя жалезныя птушкі. Тады ж не так часта даводзілася нам бачыць самалёты. Зараз паветра адгукнулася выбухамі, задрыжэла зямля. Тады мы зразумелі, што гэта савецкія бамбардзіроўшчыкі, і цешыліся. Гітлераўцы знаходзіліся ў той час якраз у Воўчым Доле. Было гэта ўжо пасля таго, як у Слохах забілі нямецкага маёра. На другі дзень гітлераўцы пачалі атакаваць нашу вёску. Якраз з гэтага ж Воўчага Долу. Найперш стралялі з гармат. Першы снарад трапіў у школу, у якой у папярэдні дзень нашы людзі схавалі параненага нямецкага шафёра, што вёз гэтага ж маёра, і там заапекаваліся тым жа немцам, пакуль не забралі яго свае. Школа загарэлася. Наступныя снарады паляцелі па будынках вёскі. Тое, што засталося пасля гарматнага абстрэлу, гітлераўцы падпальвалі ўручную, закідваючы хаты гранатамі і абліваючы іх агнём з вогнемётаў. Уцалела ледзь сем хат. А хлявы і клуні ўсе пайшлі з дымам. Людзі ўцякалі з вёскі, хаваліся на загуменнях, у надбужных карчах. Гітлераўскія салдаты стралялі ў іх, як у зайцаў. Я тады, на шчасце, знаходзіўся ля кароў над Бугам у Задворчы. Маме і татку ўдалося праврацца праз кальцо гітлераўцаў, але брат Ёзік... знайшлі мы яго на другі дзень... Дзве кулі прабілі яму грудзі. Пасля расказваў нам Марк Семянюк, які ляжаў паранены і бачыў усё гэта. Ішоў наш Ёзік спакойна з вёскі, нёс у руках плед і напароўся на нейкага нямецкага салдата, пачуў воклік *„Хэндэ хох!"*, *падняў* рукі, плед абсунуўся на зямлю, а гітлеравец тут жа застрачыў з аўтамата... І бабульку маю старэнькую... маці маёй маці... Фроську Пызоўскую, якой было тады ўжо 77 гадоў, таксама нейкі галаварэз закалоў проста штыком. Бачыў гэта Фёдар Сідарчук. Бабулька сядзела ў садочку і пільнавала нашу маёмасць. Глядзела, каб агонь не дабраўся да яе, калі гарэла ўся вёска. Была спакойная, бо не спадзявалася, што яе, старэнькую, хто-колеч будзе чапаць. Сядзела і шаптала малітву. Прыбег нейкі фашыст і штыком яе ў плечы... Калі мы яе абмылі перад пахаронамі, дык якраз пад лапаткай была шырокая рана, якая не праходзіла наскрозь. Гэта і даказвала, што памерла яна ад удару штыка...

Так... многа людзей тады загінула ў Слохах. Пісаў я ўжо аб гэтым і яшчэ прыдзецца мне расказваць аб трагедыі жыхароў гэтай вёскі. Але сёння, слухаючы Карпюкову баладу, успомніў я яшчэ адну песню пра абаронцаў надбужных бункераў. Пачуў я яе ў суседняй вёсцы, на Крупіцкіх хутарах, дзе ў час гітлераўскай акупацыі хаваліся ў сялян шмат савецкіх воінаў, якім удалося ўцячы з лагера ў Сухазебрах. Можа хто з іх і склаў гэтую песню. Паслухайце:

А помирать-то рановато,
Когда тебе лишь двадцать лет.
Но долг такой святой солдатов —
В бою на Буге умереть.

Строчат у дота пулемёты,
В затвор опять пошел снаряд...
Рубеж родной держат солдаты,
На смерть стоит бойцов отряд.

А помирать-то рановато...

Они не спали и не ели,
Ружьё не выпуская с рук.
Но всё же песню свою пели
И слышен был гармошки звук.

А помирать-то рановато...

Прощай, отец, прощай, мамаша,
Прощай, родная сторона!
Отчизна жить-то будет наша,
Сынов своих почтит она.

Бо помирать-то рановато...

У них своей могилы нету.
Но, вспоминая их, друзья,
Вы говорите всему свету:
Забыть героев тех нельзя!

(Працяг на стар. 6)

Сухі авёс

Пакінуўшы школу ў дзесяцігадовым узросце, пачаў я веды здабываць у бацькі і маці. І сам вучыўся прафесіі хлебароба. І, пахвалюся, навучыўся. Калі ару, ой як кладуцца ў мяне скібы! Любата! Гладзенькія, роўненькія. Не то, што сённяшнія трактарысты: скадлубашаць поле, што слёзы коцяцца. Іхняя ралля — поле, як пасля артабстрэлу, бы паверхня месячыка, паказаная ў тэлевізары. Так, так. А пачаў я вучыцца роднай беларусчыны на шостым дзесятку гадоў, як стаў падпісчыкам „Нівы", а разам і селькорам. Пацягнула мяне да ўпушчанага і, бы маладзенькі хлопчык, пачаў я керпаць вершыкі, крэмзаць артыкульчыкі. Прызнаюся, цяжка ішла мне пісарская работа. То не скіба да скібы. Не простая рэч улажыць слова да слова, каб выйшла сэнсоўна, складна і ладна. Настаўнікам маёй пісьменнасці была і ёсць „Ніва". Ну і ішло якась, то бокам, то скокам. Няўдачы чаргаваліся з няўдачамі. Сёмая старонка то ж не журналістыка! А каб трымаўся сёмай старонкі, захаваў бы сваё добрае імя, званне селькора. То ж не, закарціла ўлезці, бы жук у гаўно, у крытыку, чапіць літаратурны жанр, паэзію. Паэзію, якая для выбраных асобаў. Я, звычайны смяротнік, які знаёмы з паэзіяй, як каўбаснік з архітэктурай, выказаў аб ёй сваю і народную думку. А што атрымалася? Пасквіль (згодна з У. Дваракоўскім). Што зробіш... У „Ніве" крытыка — з'ява надта рэдкая. Як і трапляецца, то пішуць яе выключна літаратары, аўтары з высокаадукаванага асяроддзя. Таму яна і малазразумелая нам, таўкачам. Вось, для прыкладу, крытычны агляд паэтэсы Н. Артымовіч аўтарства Янкі Леанчука. Напісаны па ўсіх правілах навукоўца. Хоць чытаў яго, перачытваў (колькінасце разоў), а зразумеў усяго, што Н. Артымовіч настолькі таленавітая, што пакіне па сабе трывалы след ва ўсеагульнай беларускай літаратуры. Дай Божа! Але чаму паважаны Я. Леанчук, ведаючы, што тысячы чытачоў не зразумеюць яго „сюры-іры", не піша словамі простымі, народу зразумелымі. Што яму гэта каштавала б? Зрэшты, народу што — не зразумеў чаго мудрагелістага, і чорт з ім. А мне то ж назараз патрэбна. Я ж вучуся на „Ніве"! Пайшоў я да кума, пытаю: „Ці не ведаеш, што азначае „сюррэалістычнае"? „Рэалістычнае, — кажа — то ведаю, а што такое „сюр", дальбо, не ведаю. Гэта, кажа, як ведае, то толькі солтыс". Сыплю да солтыса. Спытаўся. А ён, устраміўшы вочы ў столь кажа:

— Як хочаш гэту рэч пазнаць, фундуй паўлітра на сорак пяць.

За гэтым справа ў нас не стане. Я хуценька да Алехі (рэнтыстка прыма, усё задбае, у запас паўлітра гары мае). Прынёс. Солтыс скрунуў закрутку, нагном бутэльку ў глотку, да кроплі апустошыў, і кажа:

— Калі табе, дзядзю, так прыспічыла пазнаць, што такое „сюр", дык злётай у аптэку, купі рыцыны пузырок, скруні закрутку, і ў глотку.
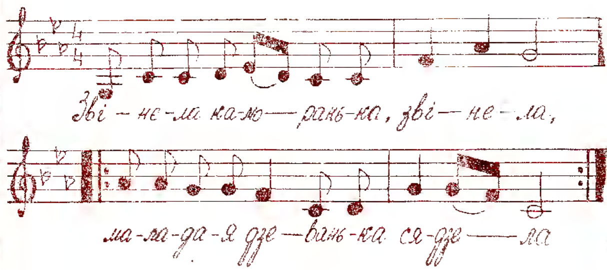
Зальпаў я вачыма і астаўся (як па крытыцы Я. Леанчука) цёмны. Далей пільна сачыў за надрукам. З'явілася крытыка М. Шаховіча. Рэч сур'ёзная. Крытыкуе класіку, значыць, В. Шведа, адзінага паэта, які не збіўся з правільнай пуцявіны. Выглядае так, як бы ў стаі чорных варон заплёнталася адна белая. Дзіўна, але і крытыка М. Шаховіча нічагуська мяне не навучыла. Мо і сапраўды прыйшоў час, што яйкі за курыцу разумнейшымі сталі. Зачапілся толькі за адно слова, якім М. Шаховіч хацеў даказаць непрыгоднасць класікі ў вершаскладанні. Знайшоўшы ў Шведа вершык, у якім паэт расказвае, як з бацькам малацілі сухі авёс, кажа: слова „сухі" В. Швед уставіў дзеля рыфмы, што гэта, маўляў, недарэчнасць, бо хто ж малоціць сыры авёс?

І гэтым самым М. Шаховіч, малады паэт сучаснасці, даказаў, што ён не толькі ніколі ў руках цапа не трымаў, але і не бачыў, як мы, сяляне, у тым самым годзе, што і ягоная крытыка, малацілі агрэгатамі. Мокрае лета не дазволіла высушыць збожжа, даводзілася вазіць і складаць сырое. Малацілі

(Працяг на стар. 7)

ФАЛЬКЛОР

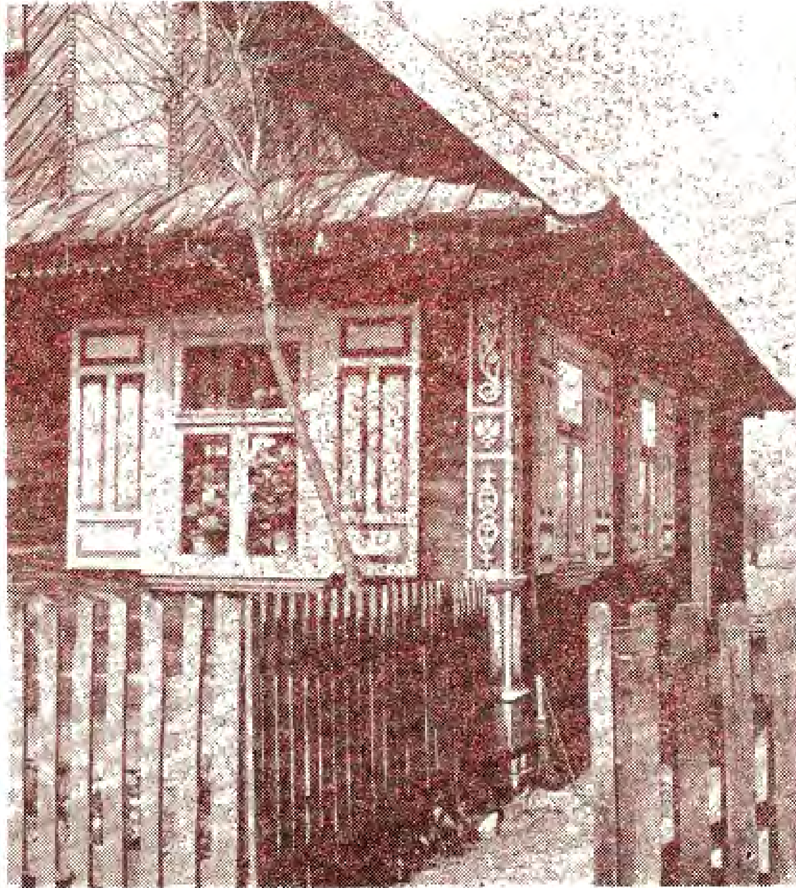
ВЯСЕЛЬНАЯ

Звінела каморанька, звінела,
маладая дзеванька сядзела,
маладая дзеванька сядзела.
Сваю русу косаньку часала,
вялікую думаньку думала,
вялікую думаньку думала.
Прыехало госцікаў семдзісят,
выпусцілі конікі ў вішнёў сад,
выпусцілі конікі ў вішнёў сад.
Ніхай тыя конікі паходзяць,
маю дробну рутаньку пабродзяць,
маю дробну рутаньку пабродзяць.
Ніхай тыя конікі пастаяць,
ніхай мая дочанька пасядзіць,
ніхай мая дочанька пасядзіць.
— Выйдзі, выйдзі, матанька, з граблямі,
зграбі маю рутаньку з кветамі,
Зграбі маю рутаньку з кветамі.
Выйдзі, выйдзі, браточку, з вазочкам,
звязі маю рутаньку з пясочкам,
звязі маю рутаньку з пясочкам.

Ад Яніны Радуха, 1923 года нараджэння, вёска Бянёўцы гм. Новы Двор, запісаў 18 ліпеня 1979 г. Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

Этнаграфічнае аканца

Разьба на доме Пятра Кібіша ў вёсцы Залатнікі гм. Юхновец.
Фота М. Гайдука.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Астроне, толькі не смейся! Прысніўся мне вельмі смешны сон. Быццам прымала я ўдзел у рабунку банка. Было нас трое, я і яшчэ двое мужчын. Я мела сачыць за акцыяй. І ўсё ўдалося: ні то грошы, ні то нейкія каштоўнасці мы ўжо здабылі і апынуліся ў нейкім высачэзным будынку (ні то ў тым жа банку, ні то ў нейкай гасцініцы). Будынак гэты 42-павярховы. Трэба ўцякаць ліфтам. Уціскаемся ў гэты ліфт і едзем, едзем, а ён нейкі амаль адкрыты, і я страшэнна баюся вышыні. Цэлую вечнасць, бадай, мы ўцякалі, але ўсё ж не ўцяклі. Узяла нас на допыт паліцыя, але ў мяне было алібі, і я цешуся, што нічога не сказала і нікога не выдала. Праўда, што дзіўны сон, Астроне?

Кацярына

Кацярына! У цябе ўсё, як у амерыканскім фільме, а ты, як амерыканскі гангстэр, з той толькі розніцай, што ўдаецца табе ашукаць паліцыю (бачыш, нават паліцыя ў тваім сне была!), а гэта рэдка здараецца ў сенсацыйных фільмах. Можа ты замнога сядзіш перад тэлевізарам? А мо ў цябе фінансавы крызіс, дык адзінае выйсце ты бачыш у рабунку... А наогул такія сны не варожаць нічога добрага — абазначаюць паніжэнне, беднасць і сум. Прабач.

Астрон

Сэрцайка, жыву я на вёсцы і працую на гаспадарцы. Я ўжо немалады, мне 33 гады і да гэтай пары я яшчэ нежанаты. З маладых гадоў не любіў я ездзіць па забавах. Я вельмі нясмелы і крыху заікаюся. Цяпер, калі я застаўся адзін у хаце, пастанавіў знайсці сабе жанчыну. Хачу табе, Сэрцайка, прызнацца, што адрас я знайшоў у газеце. Яна на чатыры гады за мяне маладзейшая. Жыве ў суседнім ваяводстве. Мы перапісваліся два месяцы. І вось у апошнім пісьме яна запрапанавала мне сустрэчу. Запрасіла на свой дзень нараджэння. Я цяпер заклапатаны, не ведаю, як паступіць, заехаўшы да незнаёмай жанчыны, як прывітацца з яе найбліжэйшымі і што завезці ў падарунку. Веру, дарагое Сэрцайка, што скарыстаю з тваёй парады.

Валодзя з Беласточчыны

Валодзя, перш за ўсё не саромся. Задбай пра свой выгляд. Памый, адпрасуй кашулю ды касцюм. Пастрыжыся, пагаліся, каб святочна выглядаць. А ў падарунак абавязкова купі кветкі — тры, пяць, так, каб было не да пары. Ну, і яшчэ штосьці. Мо штосьці са склепу „дамашняга гаспадарства“, ці нейкі камплект сурвэтак... Калі заедзеш, дзяўчына напэўна выйдзе, дык ты і прадстаўся — скажы імя, падай руку. Ёй будзе ясна, вы ж перапісваецеся. І тады яна сама цябе прадставіць сваім гасцям, а ты падыдзеш ды падасі ім руку, зразумела, найперш жанчынам. За сталом стане весялей. Толькі тут памятай: не перабяры меры, лепш на адну чарку менш, чым больш. Дык прыемнага гасцявання ды поспехаў у справах жадае табе

Сэрцайка

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: На аснове адміністрацыйнага падзелу П. займае кватэру ў доме З., які хацеў бы пазбыцца свайго кватаранта. Аднак прычапіцца няма да чаго, бо П. выконвае сумленна свае абавязкі ў адносінах да ўласніка. П. лічыць, што прыдзіркай да яго з боку З. з'яўляецца забарона водаправоднай устаноўкі і тэлевізійнай антэны. Ці мае ён права так паступаць, а калі не, то як П. можа дамагацца свайго права?

АДКАЗ: Паводле закону (арт. 684 КЦ) наймальнік мае права без згоды ўласніка кватэры ўстанаўліваць у нанятай кватэры электрычны свет, газ, тэлефон, радыё і іншыя абсталяванні. На аснове гэтага закону ўласніку не прыслугоўвае права забараняць П. абсталяваць водаправодную ўстаноўку і антэну. Яму прыслугоўвала б гэткае права толькі ў выпадку, калі б гэтакае абсталяванне было зроблена спосабам, не згодным з абавязваючымі правіламі або пагражала бяспечнасці нерухомай маёмасці. Калі гэткіх перашкод няма, то ўласнік не толькі не можа забараняць устаноўку гэткіх абсталяванняў, але павінен садзейнічаць наймальніку, хоць пры гэтым і прыслугоўвае яму права патрабаваць звароту коштаў гэткага садзейнічання.

Таму П. можа патрабаваць праз суд, каб З. не перашкаджаў яму ў абсталяванні водаправоду і антэны.

Куток практычных ведаў

БІТОЧКІ З МАРСКОЙ РЫБЫ

Размарозіць марскую рыбу, выняць косці і зняць скуру, прапусціць мяса праз мясарубку, дробна нарэзаць цыбулю, чэрствую булку намачыць у малацэ і добра яе выціснуць. Дадаць яечкі, соль і перац і ўсё добра вымяшаць. Рабіць у руках маленькія біточкі і варыць іх у булёне, дадаючы лаўровы лісток і англійскае зелле. Ачысціць і дробна нарэзаць гародніну (сэлер, моркву, пятрушку і пору) і стушыць на масле, даліваючы крыху вады. Зваранья біточкі палажыць на гародніну, падаваць з бульбяным пюрэ. На кілаграм марской рыбы бярэм 1/4 кг цыбулі, дзве булкі, два яечкі.

ЛОДАЧКІ З САРДЫН

Марожаную сардыну спырснуць воцатам і пакінуць на гадзіну часу. Пасля гэтага рыбу добра пасаліць і падсмажыць. Астыўшую рыбу ачысціць ад касцей і раздрабніць. Кіслыя агуркі абабраць, перарэзаць уздоўж на палавінкі, выняць сярэдзіну. Дробна нарэзаць цыбулю і кіслае яблыка. Зваранья яечкі нарэзаць косткай, пакідаючы бялкі з двух яечак для ўпрыгожвання. Раздробленую рыбу вымяшаць з яечкамі, яблыкам і цыбуляй, пасаліць і пасыпаць перцам, дадаць маянезу. Лодачкі з агуркоў напаўняць салатай, класці на талерку, на якую мы палажылі тоненькі пласт маянезу. Упрыгожыць марынаванымі слівамі, сцертым на тарцы бялком яечак і зялёнай пятрушкай. Падаваць з булкамі ці хлебам. На 2 кг кіслых агуркоў бярэм кілаграм сардын, 100 г мукі (у яе мачаем рыбу перад тым, як будзем смажыць), алею — 300 г, цыбулі — 200 г, столькі ж яблыкаў і марынаваных сліваў, 300 г. маянезу.

Гаспадыня

ТОЛЬКІ СКНАРА І ЛЯНІВЫ НЕ ВЫПІСВАЕ „НІВЫ“

(Працяг са стар. 5)

Бо помирать им рановато...

Среди людей и в одиночке,
Пропев вот этот наш мотив,
Скажите внуку, сыну, дочке:
Солдат погиб, но вечно жив!

Бо помирать-то рановато...

— Так, тады падобных песень шмат мы спявалі па вясковых вечарынках, — кажа капітан Ян Карпюк. — Прыпамінаецца, для прыкладу, вось такая песня:

То был невольный час разлуки,
Как фашист объявил нам войну.
Я поехал в чужбину далёку,
Побросил родную сторону.
Над дотами чайки взлетели,
Нарушив ночну тишину.
Германские пушки запели,
Фашист объявил нам войну.
Третий год как война началася,
Весь народ всколыхнула она.
Кровь молодая ручьём полилася,
Нужду терпит наша страна.
Над Бугом вот ворон взлетает,
От родных хочет весть передать:
Как страдает жена молодая,
Как слезами заливается мать.
Не дождался ворон ответа
И опять он назад полетел.
Встретил брата за дротом в неволе —
В Сухозебрах тот воин сидел.
Он измучен от голода страшно,
Даже ног он не мог передвигать.
Но собравши последние силы,
Из-за дрота решил убегать.
Бродил он по лесах и болотах,
В деревне Токари он жил.
И мальчик, подросток вихрастый,
В тайник им питанье носил.

„*В деревне Токари он жил...*“ Гэтая вёска зараз знаходзіцца над самай цяперашняй граніцай, у гміне Мельнік, а за Такарамі распасціраецца вялікі лес, які быў добрым сховішчам для партызан. Але гэта ўжо зусім іншая гісторыя, да якой я вярнуся крыху пазней, калі ўжо раскажу ўсё, што трэба, пра вёску Слохі і аб змаганні савецкіх воінаў над Бугам і ў суседніх вёсках і раёнах.

Віктар Рудчык

Вось Марыя Кузняцова са сваімі дзеткамі. Аб іх лёсе пісаў я 28 кастрычніка мінулага года. Вядома, што фашысты закінулі іх у лагер у Бельску. І там яны недзе прапалі. Можа, хто іх бачыў?

ТРЫБУНА чытачоў

(Працяг са стар. 5)

СУХІ АВЁС

яго тым хутчэй, каб не загарэлася ў клуні ці ў стагу. Хто адбіраў салому ад барабана малацілкі, вымушаны быў накладаць ахоўныя акуляры, каб гразь не залапіла вачэй. Во як! Такія мокрыя гады здараліся і раней. Мог і В. Швед ляпіць цэпам па сырых снапах, бы па срацы. А то цяжка, саколіку. Цэп не адскаквае, як мячык. Як ударыш па сухім снапу, аж уліпне, халерачка, у сноп. Яшчэ і закрунецца за салому і лётае з цэпам угару... Так, так. Памалаціў я цэпам — большую палавіну жыцця. Не аднаго біяка патрапаў у дразгі, не адну гужоўку парваў, не аднаго гуза нажыў на ілбе (ад біяка як адарвецца і трэсне па галаве). Аднойчы (не забуду да скону), калі малацілі ўчацвярых (у чатыры цапы, значыць), ледзь з току не перасяліўся да Аўраама.

Але аб гэтым у наступны раз.

Дзядзька Квас

КАМУ ГЭТА ПАТРЭБНА?

У апошні час жыхары горада Бельска наракаюць на недахоп газіраваных напіткаў у крамах. Крамы гэтыя вядзе ВСС „Сполэм". Бельскі ВСС дастаўляў каля 10 асартыментаў напіткаў, апрача горада, у бельскую рашарню, пякарню № 1, пякарню № 2. У тыдзень больш як 2 тысячы бутэлек. На прадпрыемствах гэтых праца цяжкая, і рабочыя ніколі не наракалі на напіткі прадукцыі бельскай ВСС.

Але ад 7 студзеня 1980 года „Санэпід" устрымаў прадукцыю газіраваных вод у ВСС „Сполэм" у Бельску. Кажуць, што ў вадзе замнога жалеза. Пробы вады рабілі тры разы і толькі раз выказалі невялікі працэнт лішняга жалеза.

Цікава аднак, чаму бельскі „Санэпід" не ўстрымаў тады прадукцыю на прыватных прадпрыемствах, якія бяруць ваду з той жа гарадской воднай сеткі, з якой бярэ і ВСС. ВСС пры тым мае прыладу, якая ачышчае ваду ад жалеза. Закрываючы дзяржаўную прадукцыю газіраваных напіткаў, „Санэпід" пазбавіў патрэбнага тавару гаражан і асабліва вучняў, якія цяпер масава наладжваюць школьныя матуральныя балі, званыя „стадніёўкамі".

Іван Кірызюк

ПРА ДУБІЦКІХ ЛЕКАРАЎ

Дубічы Царкоўныя і далёка расцягнутае навакалле вельмі задаволены медыцынскімі працаўнікамі дубіцкага асяродка здароўя. Кіраўніком яго з'яўляецца лекар Аліцыя Шчэпаноўская. Гэта яшчэ маладая, вельмі стройная і ветлівая жанчына, якая, пакліканая ў любы момант, спяшаць ратаваць чалавека. У найгоршае надвор'е яна, ні на што не глядзячы, ідзе да хворых.

Маем таксама здольнага, жыццерадаснага, поўнага гумару дэнтыста — лекара Андрэя Краўчынскага. Многа ў яго народу. І за кароткі час усе пераканаліся, што ў Гайнаўцы няма ад зубоў такога спецыяліста, якім ёсць у нас лекар А. Краўчынскі. Ідуць да яго нават з далёкіх мясцовасцей — ад Кляшчэляў, ад Орлі, ад Гайнаўкі. Сам лекар А. Краўчынскі часта вядзе кансультацыі ў парадні ў Гайнаўцы.

А цяпер некалькі слоў пра яшчэ аднаго лекара. Ён лечыць жывёлу. Гэта лекар ветэрынарыі Збігнеў Мэтыс. Малады і здольны лекар. Ён безупынна сваім „Жукам" ездзіць па вёсках, да ўсіх сялян, у каго захварэе жывёла. Лечыць дасканала, і таму людзі задаволены новым лекарам.

М. Панфілюк

ПАД РАЗВАГУ

Вёска Белкі, што ў гміне Нарва, налічвае 59 жылых дамоў, з іх чатыры стаяць пустыя. Гаспадароў, якія выконваюць дзяржаўныя абавязкі, ёсць 25. У вёсцы многа пенсіянераў. Ёсць крама і злеўня малака. Злеўню замкнулі, бо не было каму прымаць малако і крыху замала яго збіралася.

У вёсцы дзейнічае гурток вясковых гаспадынь і пажарная каманда. Моладзі ў вёсцы нямнога, ды варта, каб тая, што ёсць, арганізавалася ў гуртку ЗСМП і пачала дзейнічаць. Стаіць у вёсцы пусты будынак былой школы. У ім можна адкрыць клуб селяніна або клуб „Рух". Было б куды зайсці ў свабодны час, а асабліва ў доўгія зімовыя вечары.

М. Лук'янюк

НЕ ПАСПЕЎ СКРЫТЫКАВАЦЬ, СПЯШАЮ ПАХВАЛІЦЬ

Ужо даўно ў Крынках зрабілі пачакальню ПКС. Але не зрабілі недзе паблізу выходка і так цягнулася даволі доўга. Аб гэтым я прыбіраўся напісаць, але ж я вельмі не люблю крытыкаваць (для мяне гэта, як з сабакі шкуру драць). І так збіраўся, збіраўся... І вось заязджаю ў Крынкі ПКСам і бачу — непадалёк ад прыпынку стаіць павець з дошак. Я здагадаўся, што гэта новы выходак. Зайшоў туды і бачу надпісы — мужчынам і жанчынам, дзверы асобныя. І за гэта трэба сказаць: брава Крынкам! Лепш позна, чым зусім не паклапаціцца.

Увайшоў у пачакальню, а там цеплыня, чысценька, кругом лаўкі стаяць, можна сесці, адпачыць, каб так усюды і заўсёды.

Найгорш, аднак, што нашы людзі не маюць належнага выхавання. Калі выходзіць такі з пачакальні, дык за сабою не зачыняе дзвярэй. Устае тады жанчына і за такім „панам" зачыняе дзверы, бо ён ужо нагрэўся, больш яму цяпла не трэба. Адзін раз прыходзіць такі, выцягвае папяросу, ды курыць. А дыму — хоць сякеру вешай. Адна жанчына хворая, просіць: калі ласка, пане, не курыце, бо я не змагу перадыхаць гэтага дыму. А той „пан" у адказ: „Нічога, цётка, нічога, я толькі пакуру і пайду, бо зараз мой аўтобус прыйдзе".

Вось якія ў нас людзі!

Э. Ш.

НАВІНЫ З НУРЦА

Дарагі рэдактар! Хачу вам паведаміць сёння пра вандалізм нейкіх хуліганаў.

У 1977/78 гадах быў у нас на станцыі Нурэц пабудаваны чыгуначны прыпынак „Новы Нурэц". Пабудаваны ён быў амаль поўнасцю грамадскім чынам і са складчыны людзей. У пачакальні былі пастаўлены дзве электрычныя печкі.

І вось у 1979 годзе дрэнныя людзі абрэзалі правады. Праз некалькі дзён пасля направы ў канцы снежня зноў павырывалі іх і адну печку перавярнулі на падлогу. А падарожныя мерзнуць. Едуць на станцыю фурманкамі 10 кіламетраў і тут нагрэцца не могуць.

Я не ведаю і не ўмею растлумачыць, з якой мэтай робіцца такое хуліганства і як можа так стацца, што ў чалавека пацягнецца рука, каб нішчыць супольнае дабро?

*

А цяпер іншая навіна вам. Мне 77 гадоў. І вось давялося мне быць у кампаніі маладшых грамадзян на так званым „Шчодрым вечары" недзе пад Новы год. Як помню, даўней гэты вечар звалі „Галгатуха". Моладзь тады варажыла і рабіла розныя паскудныя ўчынкі, як выцягвалі ў гаспадароў вазы, сані, вароты і неслі іх у поле. Пасля вайны гэты звычай пачаў занікаць.

А вось цяпер гурток гаспадынь у нас на чале з солтысам арганізавалі па-новаму „Шчодры вечар". У нас няма ні клуба, ні святліцы, дык людзі сустрэліся ў прыватнай хаце. Жанчыны падрыхтавалі закуску. Усе былі адзеты, як на баль, не горш, як у горадзе. Нанялі гарманіста з Літвінавіч. Прыгожа гралі і спявалі. Гулялі культурна, аж я цешыўся. Апоўначы складалі сабе пажаданні і цалаваліся. Добра прайшоў „Шчодры вечар".

Пётр Чайкоўскі

НЯСТРАЎНЫЯ ДАДАТКІ

Мясная ў Кляшчэлях найчасцей пастаўляе ў крамы сальцісон. Хочацца сказаць, што ён нясмачны, але бадай усе яны такія, што купляюцца ў магазінах. Гэта не тое, што зроблены на вёсцы, які ясі і не ад'ясіся. Горшае за ўсё аднак тое, што кляшчэлеўскі сальцісон мае ў сабе нястраўныя дадаткі, такія як пластмасавыя кругельчыкі, боцікі і т.п. Адзін з такіх экспанатаў дасылаю рэдакцыі, каб ніхто не сказаў, што выдумляю.

Д.

АГЛЕДЗЕЎСЯ ГАЎРЫЛА...

Пісаў я ў мінулым годзе пра вуліцу Гагарына ў Бельску, што брук паламаны, а ў выбоінах стаіць вада. Людзі фурамі і машынамі пекла гэтае абміналі, ездзячы па тратуарах, і так сыпаліся мандаты. Можа крытыка і памагла, бо ў мінулым тыдні бельская камунальная гаспадарка выслала працаўнікоў, каб на тратуары ад вуліцы 1 Мая закапалі жалезныя стаўбы. Зрабілі добра, але змерзшую зямлю трэба было ламамі біць. А ці нельга гэтага было зрабіць раней? Агледзеўся Гаўрыла, як паўхаты згарэла.

С. Сцепанюк

ХОЛАДНА Ў СВЯТЛІЦЫ

У вёсцы Тапаркі Кляшчэлеўскай гміны ёсць даволі прасторная святліца. Вельмі ахвотна тут збіраюцца жыхары ў вольны час, ад маладога да старэйшага. Ды цяпер радзей заходзяць сюды, бо вельмі холадна ў святліцы. Няма вугалю.

Жыхары вельмі наракаюць на гміну, што шкадуе на гэта грошай. А трэба ж забяспечыць святліцу таплівам.

П. Д.

НЯВЕСЯЛАЯ ХРОНІКА

На шашы з Беластока ў Варшаву на тэрыторыі гміны Харошча здарыўся наступны выпадак: транспартная „Шкода" з прычэпам мінілася з легкавым самаходам „Шкода" і ўдарыла ў зад пашкоджаны, неасветлены транспартны „Стар", які стаяў на дарозе з правага боку. У выніку сарвалася скрыня і ўпала на зямлю, а ў яе ўдарыў другі транспартны самаход „Шкода", які ехаў якраз насупраць. Ударыўшы, з'ехаў у роў, ударыў у кузню і дрэва. Страты за тры знішчаныя самаходы і кузню раўняюцца 600.000 зл.

А на шашы Бельск—Беласток паблізу вёскі Праневічы вось што здарылася: было каля дзевятай вечара. „Ф'ят 125 п" з Храбалоў стукнуў чалавека з Райска, які раптоўна ўвайшоў на дарогу. Пехацінца адкінула на сярэдзіну мастаўой. Шафёр „Ф'ята" з'ехаў у роў, а потым, пакінуўшы параненага на дарозе, паехаў у Бельск і ўсё сказаў дыжурнаму міліцыянеру. У той час з Бельска ехаў „Жук". Шафёр не заўважыў ляжачага на дарозе чалавека, зачапіў яго за вопратку і цягнуў каля 100 м. Чалавек з Райска загінуў.

На чыгуначным пераездзе ў Чорнай Беластоцкай пад пад'язджаючы асабовы поезд з Саколкі ў Беласток папаў конь разам з фурай. Конь гэты ўцёк ад гаспадара. Конь загінуў на месцы.

Кацярына Янушка в. Рудня, гм. Міхалова. Верш ваш атрымалі. Надрукуем.

Аня з вёскі Лазіцы, гм. Гайнаўка, якая напісала, як выратавала маленькага дзіка, падай, калі ласка, сваё прозвішча і адрас.

Анна Дмітрук, Рыбалы. Ваш артыкул пра святліцу не паступіў у рэдакцыю. Напішыце нам.

Дамініка Івацік, Ахрымы, прыслала нам кароткі запіс колішніх песень. Прыводзім фрагменты, бо вельмі цікавыя.

Доля мая, доля па лесе блудзіла,
Нашто мяне маці без долі радзіла...
Радзіла, радзіла ў праводну нядзелю,
Дала кепску долю, дзе яе падзену?
Павязу да места долю прадаваці,
Узнаюць, што ліхая, не схочуць купляці.
Вязу долю з места, я вязу дадому,
Завяжу ў мяшочак, не скажу нікому.

Песні мае, песні, дзе я вас падзену?
Завяжу ў фартушак, па полі рассею.
Як будзе добра, то буду спяваці,
А як будзе кепска, буду забываці.

Рэдакцыя часта атрымлівае просьбы і пытанні, **як выпісаць „Ніву" за граніцай**. Вось што адказала нам на гэта Цэнтраля кальпартажу польскай прэсы за граніцу. Ахвотныя за граніцай падпісацца на „Ніву" павінны ў дэвізовых банках сваёй краіны, або ў філіялах тых банкаў запоўніць бланк, пішучы, што гэта падпіска на газету „Ніва" і падаць свой адрас. А вось адрас, на які павінны выпісаць „Ніву": Bank Handlowy SA, Warszawa, Nr konta: 201061-710-1610

Для прыкладу, падаем, што цана гадавой падпіскі на „Ніву" ў Англіі — 8 фунтаў 19 пенсаў, а ў Злучаных Штатах Амерыкі — 14 долараў 30 цэнтаў. „Ніву" будуць атрымліваць авіяпоштай.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі: „АБЫ ДАЛЕЙ, АБЫ-ЯК", „Ніва" № 49 (1241) ад 9 XII 79 г.

Адказвае: REJON DRÓG PUBLICZNYCH W SOKÓŁCE.

W związku z opublikowanym artykułem pt. „Byle dalej, byle jak", dotyczącego stojącej wody i zmieszanego błota na ulicy we wsi Babiki, Rejon Dróg Publicznych w Sokółce uprzejmie informuje:

krytyka w tygodniku „Niwa" była częściowo słuszna. Nawierzchnia brukowcowa w miejscu, gdzie stoi woda, po jej wykonaniu niewiele osiadła i woda po opadach deszczu nie posiada odpływu.

Odnośnie błota powstającego w tym miejscu. Jest to tylko zwykłe niedbalstwo mieszkańców wsi Babiki, którzy w ogóle przez całą wieś nie usuwają zanieczyszczeń przed swoimi posesjami, do czego zobowiązuje ich Ustawa z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych (Dz. U. z dnia 6.IV.1962 r, nr 20. poz. 90. Rozdz. 7 art. 34). Nieoczyszczona nawierzchnia w znacznej mierze przyczynia się do jej słabszego odwodnienia.

W okresie wiosennym Rejon przebrukuje wspomniany odcinek ulicy, nadając odpowiednie spadki do spływu wody, gdyż w okresie zimowym przy zamarzniętym gruncie żadnych robót nie można wykonać.

I Z-ca Dyrektora d/s Utrzymania
inż. **Czesław Onoszko**

Да публікацыі: „НА СТАНЦЫІ Ў БЕЛЬСКУ", „Ніва" № 52 (1244) ад 30 XII 79 г.

Адказвае: DYREKCJA REJONOWA KOLEI PAŃSTWOWYCH W BIAŁYMSTOKU.

W związku z ukazaniem się krytycznej notatki na łamach tygodnika „Niwa", Dyrekcja Rejonowa Kolei Państwowych w Białymstoku informuje.

Podróżny, zamierzający odbyć przejazd pociągiem, winien nabyć bilet z pewnym wyprzedzeniem rozkładowego czasu odjazdu pociągu. Zgodnie bowiem z postanowieniem art. 57 Dekretu o przewozie przesyłek i osób (Dz. U. nr 4, poz. 7 z 1953 r.), kasa biletowa może odmówić sprzedaży biletu na 5 minut przed rozkładowym odjazdem pociągu, mając na uwadze bezpieczeństwo podróżnych, którzy mogliby wskakiwać do będącego w biegu pociągu. W dniu 22 listopada 1979 r. pociąg osobowy z Bielska Podlaskiego do Białegostoku został wyprawiony o rozkładowym czasie.

W sprawie uruchomienia dodatkowego okienka kasowego, jak to postuluje podróżny, to zdaniem tut. Dyrekcji w okresie zimowym nie zachodzi taka potrzeba. Podróżni, przybywający na dworzec z pewnym wyprzedzeniem przed odjazdem pociągu, zdążą się zaopatrzyć w bilety na przejazd i dotychczas z tego tytułu nie było żadnych skarg.

Odnośnie braku głośnika w poczekalni wyjaśnia się, że jego zainstalowaniu w, i tak szczupłym, pomieszczeniu wspólnym dla PKP i PKS, minęłoby się z celem, a wygłaszane komunikaty jeszcze bardziej by dezinformowały podróżnych z uwagi na ich niezrozumiałość z powodu przebywania dużej ilości pasażerów, oczekujących na odjazd pociągów i autobusów PKS. Na stacji Bielsk Podlaski szczupłe pomieszczenie przeznaczone jest na poczekalnię.

Да публікацыі: „СА СПАЗНЕННЕМ", „Ніва" № 50 (1242) ад 16 XII 79 г.

Адказвае: WOJEWÓDZKI ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH „SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W BIAŁYMSTOKU.

W nawiązaniu do notatki na temat opóźnionego odbioru żywca z punktu skupu w Dubiczach Cerkiewnych i Bielsku Podlaskim, WZSR „Samopomoc Chłopska" po zbadaniu sprawy wspólnie z OPPMs w Białymstoku wyjaśnia:

Terminowy odbiór zwierząt z p. skupu uzależniony jest od podaży żywca, ilości posiadanych dyspozycji wysyłkowych i środków transportowych. Podaż żywca szczególnie w okresie IV-go kwartału, jest stosunkowo duża, środki transportowe PKS zaangażowane są do zmasowanych przewozów płodów rolnych, a samochody, będące w posiadaniu Zakładu Transportu Przemysłu Mięsnego, nie pokrywają w pełni potrzeb przewozowych terenowych jednostek podlegających OPPMs w Białymstoku. Z tych też względów przemysł mięsny zmuszony jest do okresowego przetrzymywania zwierząt rzeźnych w p. skupu GS-ni. Przetrzymywanie zwierząt w okresach wzmożonej podaży żywca ma miejsce nie tylko p. skupu Dubicze Cerkiewne i Bielsk Podlaski, lecz również w wielu innych p. skupu na terenie województwa. Nie oznacza to jednak, że przetrzymywane zwierzęta nie są otoczone należytą opieką ze strony GS-ni. W Dubiczach Cerkiewnych, Bielsku Podlaskim i w pozostałych p. skupu przetrzymywane zwierzęta były pojone i karmione zgodnie z obowiązującą normą. Wagowy p. skupu w Dubiczach Cerkiewnych Ob. Mikołaj Gierasimiuk karmił zwierzęta paszami będącymi na stanie GS-ni. Z oświadczenia w/wymienionego wynika, że nigdy nie karmił zwierząt własnymi paszami, gdyż nie zachodziła taka konieczność.

Nadmieniamy przy tym, że Oddział Surowcowy OPPMs w Bielsku Podlaskim dołoży maksimum starań w kierunku terminowego odbioru zwierząt rzeźnych z p. skupu GS-ni.

Wiceprezes Zarządu
d/s Kontraktacji
Skupu Produkcji
inż. **Andrzej Łętowski**

Да публікацыі: „КІНО", „Ніва" № 49 (1241) ад 9 XII 79 г.

Адказвае: PRZEDSIEBIORSTWO ROZPOWSZECHNIANIA FILMÓW W BIAŁYMSTOKU.

Odpowiadając na notatkę, uprzejmie informujemy, że frekwencja na filmach w Dubiczach Cerkiewnych była bardzo niska i kształtowała się w granicach 15 widzów na seansie, a wpływy nie pokrywały nawet kosztów przesyłki filmów.

Przychylając się jednak do próśb czytelników, skierujemy tam raz w miesiącu ekipę kina ruchomego.

Informujemy ponadto, że szkoła w Dubiczach Cerkiewnych posiada aparat projekcyjny i może zamawiać u nas filmy, które na każde zgłoszenie doślemy, celem wyświetlenia ich dla uczniów.

Z-ca Dyrektora
d/s Rozpowszechniania
Mieczysław Andryszuk

Імпартгумар

Спрачайцеся смялей!

Начальнік аддзела. Панове, я сабраў увесь наш аддзел, каб параіцца з вамі. Да мяне дайшлі чуткі, што некаторыя супрацоўнікі лічаць мяне самадурам, якому і слова ўпоперак сказаць нельга. Вы дасканала ведаеце, што гэта лухта і паклёп. Так?

Рамірэс! Безумоўна!

Начальнік. Вось бачыце! Больш таго, я заўсёды лічыў, што падначалены не толькі можа, але і павінен спрачацца з начальнікам, калі ён перакананы ў сваёй рацыі. Вы згаджаецеся, Рамірэс?

Рамірэс. Так, сіньёр.

Начальнік. Цудоўна. Вось давайце і паспрачаемся з вамі, і няхай усе супрацоўнікі бачаць, як я адношуся да людзей, якія ўмеюць адстойваць сваю думку. Вось я, напрыклад, лічу, што сёння цудоўны дзень, чароўная пагода. Вы згодны?

Рамірэс. Яшчэ б! Проста не прыпамінаю другога такога прыемнага дзянька.

Начальнік. Старайцеся, старайцеся, Рамірэс, спрачайцеся! Вы згаджаецеся, калі я гавару, што сёння харошы дзень, а між тым з раніцы лье дождж. Чаму ж вы не спрачаецеся са мною?

Рамірэс. Таму што я абажаю дождж. Для мяне дождж — гэта свята, сіньёр.

Начальнік. А па-мойму, усё-такі лепш, калі свеціць сонейка, калі цёпла, калі не спяшаючыся ідзеш па вуліцы і глядзіш на харошанькіх дзяўчат.

Рамірэс. Вядома, лепш, сіньёр.

Начальнік. Дык чаго вы толькі што сцвярджалі, што дождж для вас свята?

Рамірэс. Так, сіньёр начальнік, я абажаю дождж. Ды толькі таму, што пасля яго выглядае сонейка, становіцца цёпла, вуліцы поўны харошанькіх дзяўчат...

Начальнік. Смялей, смялей, Рамірэс! Спрачайцеся са мною! Вось я сказаў, што люблю глядзець на харошанькіх дзяўчат, і вы згадзіліся. А я толькі правяраў вас. На самай справе мне і ў галаву не прыйдзе глядзець на розныя фінціклюшкі. А вы?

Рамірэс. Так, сіньёр, я сказаў, што ў сонечную пагоду вуліцы поўны харошанькіх дзяўчат. Гэта канстатацыя сумнага факту, і толькі. Я як убачу прыгажанькую мордачку, тут жа адварочваюся. Адварочваюся нават раней, чым убачу. Такая ўжо ў мяне натура, сіньёр начальнік.

Начальнік. Як з вамі цяжка спрачацца, Рамірэс! Я ж пажартаваў наконт дзяўчат. Хто ж не любіць паглядзець на стройную прыгажуню!

Рамірэс. І я пажартаваў. Шыю я на вуліцы, вядома, кручу, ды толькі дзеля таго, каб не прапусціць ніводнага сімпатычнага тварыка.

Начальнік. Як, аднак, цяжка з вамі спрачацца! Ні за што не зверне вас з вашага пункту погляду! Вы згодны, панове? Вось вам і прыклад таго, аб чым я гаварыў на самым пачатку. Рамірэс — чалавек, як вы бачыце, упарты, стаіць на сваім. І тым не менш мы паспрачаліся, пагаварылі, кожны застаўся пры сваёй думцы. Вы згодны?

Рамірэс. Так, сіньёр начальнік.

Гансала (Аргенціна)

Сярод падначаленых ён — ключнік, перад начальствам — пытальнік.

НІЎКА

МІНІВЕРШЫ

ПРЫПІСЧЫК

Ты кажаш, прэмія гарыць?..
Дык трэба лічбу акругліць:
Стаў сто працэнтаў сем дзесятых —
І будзе з гакам план узяты.
Так лаўкачы з сям'і нядбайных
Цярэбяць шлях да прэміяльных.

Базыль Хізавец

ХТО ВАЖНЕЙ?

— Ну што рабіць? Бяда ў мяне такая:
Начальства болей мне не даверае.
— Чаго бядуеш ты, аб чым гамонка?
Шмат горш, калі не даверае жонка!

Мікола Варшыцін

ДАЯРКА

Сустрэліся задрыпанцы на вуліцы. Разгаварыліся. Вось адзін і пытае другога:

— Чуў я, што твая дачка пераехала жыць у горад?

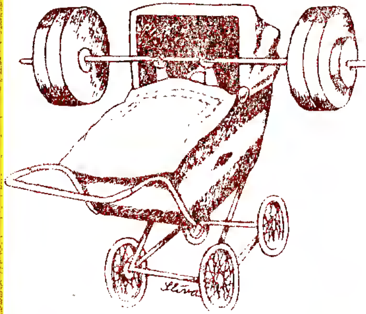
— Ды пераехала нядаўна.

— А кім жа яна там працуе?

— Ды даяркаю, — адказвае той неахвотна.

— А каго ж яна доіць? — здзівіўся таварыш.

— Ды нас са старою...

СВОЙ ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

— Што такое паляўнічае шчасце? — спыталі аднойчы ў браканьера.

— Гэта ўменне добра замесці сляды, упаляваўшы буйнага звера без ліцэнзіі, — адказаў той.

КАЛІ ХТО ВЫЕ?

Суседскі хлопчык пытае п'янага суседа:

— А чаго гэта ваш Жучок вые?

— То значыць, што мяне няма дома... А калі пачуеш, што мая Маня завывае, то значыць, што я ў хаце.

ДАЙ ПАДУМАЦЬ

— Скажы, Іване, чаму разумныя, думаючы, чухаюць скроні, а дурні — патыліцу?

— Зараз, дай падумаю, — адказаў Іван, чухаючы патыліцу.

НЕ ЛЮБЛЮ ПАЎТАРАЦЦА

— Калісь ты так многа гаварыў мне пра каханне, а цяпер — ні слова ад цябе не пачуеш.

— А-а-а, я не люблю паўтарацца...

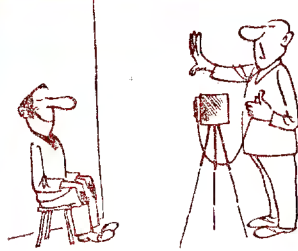
З „Весніка Задрыпоніі"

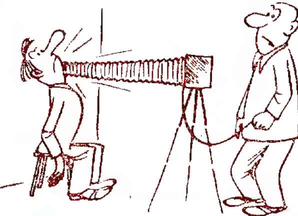
КОМПЛЕКСНЫ ПАДЫХОД

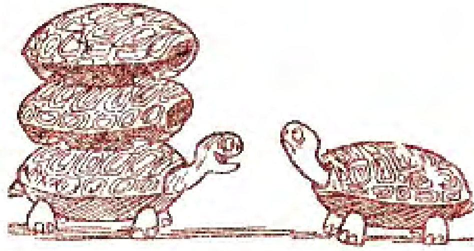
Вялікае значэнне надаюць комплекснай забудове жыллёвага раёна „Князі" архітэктары горада Н. У непасрэдным суседстве піўной плануецца пабудова траўмпункта, штаба армо і вывярэзніка.

ПЫТАННЕ ДАЦЭНТА СКОКА

Ці варта кідаць словы на вецер, не даведаўшыся, куды ён дзьме?

— *А я атрымала трохпакаёвую...*

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

BIAŁY LATAWIEC

Słowa: Ewa Lipska
Muzyka: J. Wojdak, A. Zygierewicz

Białym latawcem dzień wypłynął,
nad wzgórzami biała sukienka,
sen się skończył, ale nie minął,
stoi w oknie, stoi panienka,
Popłyniemy białym latawcem,
on przyrzeka, ona mu wierzy,
wiatr na wzgórzach zbiera dmuchawce,
ktoś na alarm w chmurę uderzył.

Płyną, płyną, płyną nad ciszą,
pewnie siebie już nie usłyszą,
on ją woła, ona nie słyszy,
sen bezsenny, sen ją kołysze.
On latawcem białym na niebie,
ona płynie dokoła siebie,
płyną chmury w pijanej bieli,
rozpłynęli się, rozpłynęli...

Białym latawcem dzień wypłynął,
białe wino w jeziora szklance,
przyjechało ruchome kino,
świat się kręci w szalonym tańcu.
Popłyniemy białym latawcem,
on przyrzeka, ona mu wierzy,
będę twoim nadwornym krawcem,
centymetrem miłość wymierzę.

Płyną, płyną, płyną nad ciszą...

ГУМАР З БАРАДОЮ

ДОБРАЕ ПАЖАДАННЕ

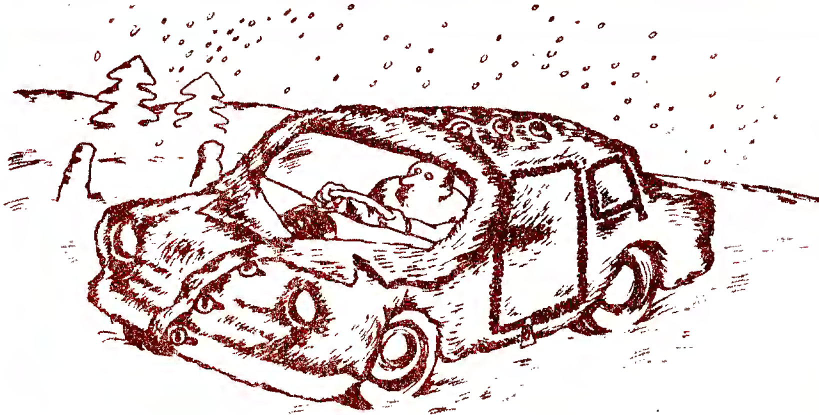
Паставіла маці на стол гарачую верашчаку. Сын сербануў, ды й так апарыўся, што аж слёзы з вачэй пасыпаліся. Бацька і пытае:

— Чаго, сынку, плачаш?

— Што я ў таткі адзін, — жаласліва адказвае сын.

Сербануў верашчакі бацька, ажно вочы на лоб вылезлі!

— Ах, сынок, — кажа, — маю цябе аднаго, каб і таго даў Бог не аглядаць.

Зіма дыхае сваё...

Курёзы

„ПРЫБЫТКОВАЯ" ІДЭЯ

Стэнлі Марк Рыфкін, спецыяліст па ЭВМ, прабраўся ў сакрэтны пакой аднаго з банкаў Лос-Анджэлеса, дзе ажыццяўлялася кіраўніцтва пераводам грошай па нацыянальнаму электроннаму каналу. Ён загадаў перавесці 10,2 мільёна долараў на сваё імя ў адзін з банкаў Цюрыха. У Швейцарыі Рыфкін купляе на 8,1 мільёна долараў брыльянтаў — гэта прыкладна 42 тысячы каратаў, каля васьмі кілаграмаў. З гэтым грузам ён адпраўляецца назад у Злучаныя Штаты. Потым знаходзіць пакупніка на свае брыльянты, але пры гэтым неабдуманымі выказваннямі выклікае ў таго падазрэнне.

Далейшыя падзеі разгорталіся хутка і без таго паліцэйскага шыку, які быў бы дарэчы тут. Пакупнік, сціміўшы, што да чаго, паведаміў у ФБР. Паводле сведчання часопіса „Ньюсуік", „спецыяліст па ЭВМ" выйшаў да паліцэйскіх з выразам палёгкі на твары і са словамі: „Вось і я".

Нядалага грабежніка і бізнесмена пасадзілі за краты, а банк тым часам вырашыў абмазгаваць ідэю свайго былога служачага. Падлічылі, што пры рознічным продажы брыльянтаў удасца атрымаць 13 мільёнаў долараў.

БОЛЬШ НЕ БУДУ

„5 мая я крыху выпіў і не трапіў на работу, запэўніваю, што калі будзе яшчэ адзін такі раз, то больш не паўторыцца".

(З тлумачальнай запіскі)

Самая вялікая фантазія ў паклёпніка. Ён жа не бярэ з жыцця, а выдумляе.